

Naročnina mesečno 18 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska ledaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate. Podružnica: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujeja izvora: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

SLOVENE

Izhaja vsak dan s jutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Telefon 4001—4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Abbonamenti: Mese 18 Lire; Estero, mese 20 Lire, Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti; 10.349 per le inserzioni. Filiale: Novo mesto.

Vojno poročilo št. 933 Živahno letalsko delovanje v Afriki

Ogledniško in topniško delovanje v Cirenajki — 11 nasprotnih letal sestreljenih

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil objavlja:

V Cirenajki omejeno kopensko delovanje z ogledniškimi spopadi in z močnim topniškim streljanjem.

V živahnih letalskih dvobojih so nemški lovci brez kakih izgub sestrelili 9 strojev. Tri druge so zbili protiletalski topovi.

V Tunisu je osno letalstvo obnovilo močne dnevne in nočne napade na središča sovražnega zaledja in zlasti na pristanišče Bono, kjer so bile na ponovno zadetih ciljeh opažene eksplozije in požari.

Dva nasprotna štirimotorna, ki sta bila zadeta v boju, sta gorela treščila na tla.

Napad sovražnih letal na Suso (Tunis) je povzročil občutne izgube med civilnim prebivalstvom in lažjo škodo.

Tunis, 14. dec. AS. Na tuniškem bojišču se nadalje ugodno razvija osno letalsko delovanje, ki služi v oporo kopenskemu boju, v katerih skuša sovražnik uporabljati oklepne sile. V soboto so osni bombniki v prvi vrsti usmerili svoje napade na nasprotno motorizirane in oklepne kolone ter jih prisilili k umiku. Na enem samem odseku je bilo uničenih 5 velikih ameriških tankov, drugi pa so bili težko poškodovani. Prav tako so bila močno napadena razna druga vozila, ki so prevažala hrano in municijo. Letalci so pri nizkem poletu videli mnogo vozil zapuščenih na cesti.

Italijanski »MASI« na Ladoškem jezeru

Helsinki, 14. dec. AS. Adolf Gummerus, sin bivšega opolnomočenega ministra v Rimu je v »Helsingink Sanomat« objavil vojni dopis o italijanskih torpednih čolnih v službi na Ladoškem jezeru, s katerimi si Italijanske posadke klešejo strani junaštvo v knjigo zgodovine o sedanjih vojni. »Z navdušenjem in junaštvom ti predstavniki slavne italijanske mornarice uspešno bijejo boj ob naših straneh na Ladoškem jezeru ter nam dajejo dokaze prijateljstva brez

Japonske simpatije do Italije

Tokio, 14. dec. AS. »Niči-Niči« poroča iz Šonana o dogodku, ki znova kaže, kolikšna je simpatija Japoncev do Italije. Takoj po intervenciji Italije, pravi list, so angleške oblasti v Singapuru internirale vse Italijane ter so skrbno preiskale italijanski konzulat. Japonska, ki je prevzela varstvo interesov Italije, je med drugim zahtevala od Angležev preko svojega generalnega konzula na Malaji izročitev slik Kralja in Cesarja, Kraljice in Duceja, ki so krasile italijanski konzulat, ter italijansko narodno zastavo. Slike in zastava so bile izročene japonskemu konzulu. Med tem je postajala napetost med Anglijo in Japonsko vsak dan večja in japonski konzul je predmete zaupal

Podtajnik stranke obiskal Napoli

Napoli, 14. decembra. AS. Podtajnik stranke Barberini je nenapovedan prišel v Napoli v spremstvu zveznega tajnika in je pregledal kraje, ki so bili ob priliki sovražnikovega letalskega napada najbolj prizadeti in se zanimal posebno za družine, ki so bile hudo prizadete ter jim prinesel besede sožitja in tolažbe. Nato se je zanimal za delo, ki ga je napolitanski fašijo izvedel v korist prizadetih, potem pa pregledal krajevni skupini, ki sta zapodeleni z deli. Nato je imel sestanek s fašističnimi funkcionarji v fašističnem domu. Najprej je govoril zvezni tajnik, ki ga je prosil, naj izrazi tajniku stranke željo, da bi bil Duceju tolmač zvestobe, visokega duha in odločnosti napolitanskih črnih sraj. Podtajnik Barberini je prinesel pozdrav stranke napolitanskemu fašizmu in izrekel pohvalo za dosedaj storjeno delo na vseh odsekih, zlasti pa na področju, ki je danes najbolj pereče. Podal je nato tudi potrebna navodila. Sestanek se je začel in zaključil z vročimi pozdravi Kralju in Duceju.

General jezuitskega reda P. Ledochowsky umrl

Rim, 14. dec. AS. V generalski hiši jezuitskega reda je včeraj ob 18.45 umrl p. Vladimir Ledochowsky, general jezuitskega reda. P. Ledochowsky je bil rojen 7. oktobra 1866 v Loosdorfu kot sin poljske plemenitaške družine. Na Dunaju je študiral gimnazijo, nato se je vpisal na pravno fakulteto. Čez eno leto se je odločil za duhovsko službo in vstopil v bogoslovje v Tarnovi, od koder je leta 1887. odšel na študije v »Germanicum« v Rimu. Ledochowsky je bil plodovit znanstvenik in je mnogo pisal v jezuitsko kulturno revijo na Poljskem in bil tudi njen ravnatelj. Pozneje je bil imenovan za rektorja velikega kolegija v Grahovu, in sicer leta 1901. Takoj nato je bil imenovan tudi za provinciala v vsej Poljski. Po tem svojstvu je leta 1906. sodeloval na generalni seji jezuitskega reda v Rimu. Bil je tedaj star komaj 41 let, ko je postal svetovalec novega generala patra Wernza za slovanske pokrajine. Ko je leta 1914. jezuitski general umrl, je bil Ledochowsky z veliko večino izvoljen za generala in na tem mestu ostal do svoje smrti. Iz Rima je vodil sodelovanje svojega reda odločno, razumno in budno. Posebno se je posvečal

Močan nemški sunek pri Stalingradu

Sovjeti so samo na odseku ene armade zgubili 1560 tankov — Nemški hitri čolni so na angleški obali trpedirali 6 angleških ladij, od katerih so se tri takoj potopile

Hitlerjev glavni stan, 14. decembra: Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

V visokem kavkaškem gorovju so bili odbiti številni sovražni napadi.

Na drugih bojiščih južnega odseka so se v teku boji z močnimi sovražnimi silami.

Oklepne sile, ki so prišle iz pokrajine južnozahodno od Stalingrada, so izvedle sunek v močno skupino sovražnih sil in jo zavrnile, sovražnik pa je zgubil nad 20 tankov. Zadnje dni je bilo pri nekem sunku na sovražno zaledje v Kalinski stepi prijetih mnogo sovražnih ujetnikov.

Na donskem bojišču so italijanske čete odbile nadaljnje sovražne krajevne napade in zadale sovražniku krvave izgube. 25 sovjetskih letl je bilo sestreljenih. Štiri nemška letala se niso vrnila.

Na odseku Kalinin—Ilmensko jezero se boji nadaljujejo. Sovjetski poskusi za rešitev obkoljenih oddelkov, so se izjalovili. Uničenih je bilo nadaljnjih 31 sovjetskih tankov.

Od 25. novembra je sovražnik zgubil pri svojih brezuspešnih napadih samo na odseku ene armade 1560 tankov.

Pri Volhovu in južno od Ladoškega jezera so nemške čete uničile številne sovražne utrdbe.

Bojna letala so ponoči bombardirala pristanišče in mesto Murmansk.

V Cirenajki živahno ogledniško in topniško delovanje. Bojna letala so izvedla močne napade na pristanišče Bengazi.

V Tunisu so nemška letala uničila mnogo sovražnih vozil. Nemška in italijanska letala so silovito bombardirala pristanišče Bono. Napadi

primero in najglobljeja bratstva v orožju,« piše Gummerus. Italijanski hitri čolni so potopili že številne ladje, katere so prevažale prateče in orožje za Leningrad, kakor tudi spremljajoče jih topničarke. Clankar lepo popisuje najnapetše prizore te borbe v strašnem mrazu ter v nordijskih megli, poudarjajoč, da torpeda teh italijanskih posadk nepogrešljivo in smrtno zadevajo sovjetske ladje.

nekemu japonskemu stavcu v Singapuru, ki je ljubosumno čuval dragocene predmete ter jih skrival, da jih ne bi angleška policija našla.

Ko je izbruhnila vojna za Veliko vzhodno Azijo, je bil stavec interniran in poslan v Indijo. Preden so ga odvedli, je skril slike in zastavo na nekem podstrešju. V septembru se je stavec po padcu trdnjave vrnil v Singapur in je našel zastavo in slike v kraju, kjer jih je skril. 11. t. m. je stavec izvedel, da se nahaja italijanski mornariški ataše iz Bangkoka v Singapuru. Takoj ga je poiskal in mu izročil dragocene predmete s plameničimi besedami prijateljstva in navdušenja za prijateljsko Italijo.

razvoju misijonstva v Aziji in Afriki. Po ureditvi in objavi novega kanoničnega prava je delal na tem, da bi se z novim pravom spravila v sklad tudi pravilo redov. Leta 1927. je bilo to delo urejeno. Leta 1938. je bil v Rimu nov generalni svet jezuitskega reda in je uredil vprašanje misijonskega delovanja v duhu sv. Ignacija. Ko je prevzel generalno mesto reda, je Jezusova družba štela 16.946 članov v 27 provinc, danes pa je teh provinc že 50, članov pa je 27.000 v 1200 redovnih hišah. P. Ledochowsky je sezidal tudi novo palačo kot sedež redovnega vodstva, prav tako tudi novo poslopje za gregorijansko univerzo.

Turška zunanja politika

Ankara, 14. dec. AS: Predsednik vlade Saradžoglu je imel govor, posvečen vojski. Dejal je: »Naša zunanja politika, ki uživa povsod ugled, je politika nevtiralnosti. Ta politika ima globoke korenine v narodni skupnosti. Atatürk si je prizadeval ustvariti srečno, svobodno in bogato turško državo. Ineni pa nadaljuje njegovo delo. Ideali teh dveh velikih ljudi so sveta naloga turške mladine. Tudi če bi nas to veljalo mnoge žrtve, mi moramo izpolniti gospodarsko neodvisnost Turčije.

Trenje med Ameriko in Sovjeti

Lisbona, 14. dec. AS. Tednik »Times« objavlja članek o Rusiji, v katerem je obrazloženo resnično ameriško stališče do boljševiškega zaveznika. List postavlja svoje vprašanje: »Kdo bo imel odločilno besedo na bodoči mirovni konferenci, demokracija ali boljševizem?« Zdi se zdi, da bi moral Stalin izreči svojo besedo. Toda kaj bo porekel Stalin v našem demokratskem svetu, ko bo sedel pri mizi na mirovni konferenci? Dejstvo je, da bo Sovjetska Rusija tvorila »sprovakacijo«. Ameriško ljudstvo zelo občuduje Sovjete v njihovi borbi, ki je rešila življenje tolikih demokratov, toda to občudovanje vznemirja cela vrsta skrbi. V prvi vrsti je stalno nezaupanje do komunističnih idej. Povprečen Amerikanec je prepričan, da skuša sovjetski »stvariš« na celim svetu

so povzročili eksplozije in požare. Nemška mornariška protiletalska obramba je sestrelila tri sovražna letala.

V noči od 12. na 13. december so hitri čolni napadli ob vzhodni angleški obali sovražne, z rušilci močno zaščitene konvoje ter potopili 6 trgovskih ladij. Trije parniki s skupno 9000 tonami so se takoj potopili, ena 3000 tonska petrolejska ladja pa se je vnela. Dve drugi ladji sta se verjetno potopili. Po hudih bojih so se vsi nemški čolni vrnili na svoja oporišča.

Nad Rokavskim prelivom in norveško obalo so bila zbita 4 angleška letala.

Berlin, 14. dec. AS. Ves berlinski tisk piše, da se je nov velik sovjetski napad pri Rzevu ponesrečil in ga je moral sovražnik plačati z velikanskimi izgubami. Listi tudi poročajo o

podrobnejšem poročilu vrhovnega poveljstva, da štejejo sovražne sile, izločene iz boja ter obkoljene blizu Toropca več divizij. Jasno je, piše vojaški dopisnik »Lokalanzeigerja«, da so Sovjeti izvedli ta velik napad zato, da bi rešili svoje obkoljene sile. Napad pa se je žalostno ponesrečil in stanje obkoljenih divizij ni bilo nič olajšano. Pritisk osredotočenih nemških napadov pa se je še povečal in jekleni obroč je še bolj stisnjen.

Berlin, 14. dec. AS. List »Mittag« poroča, da so zadnje tri dni nemški bombniki zaporedoma napadali vojaške cilje v jugovzhodni Angliji med Dovrom in Folkestonom, kakor tudi letališča v Brooklandu. Mnogo velikih požarov je izbruhnilo po skladiščih in ladjedelnah v Sunderlandu. Pri bojih med 6. in 11. decembrom so Angličji izgubili na zahodnem bojišču 48 letal, Nemci pa 10.

Madžarska neločljivo zvezana z Italijo

Rim, 13. dec. AS. Davi je bila velika italijansko-madžarska manifestacija, katero je organiziralo inozemsko središče železničarske federacije v Rimu ter fašistično združenje železničarjev. Manifestacija je bila v nekem gledališču. Konzul Laparelli, pokrajinski zaupnik združenja železničarjev je predstavil govornika dr. Francesca Simunfai-Scherkulo. Tovariš Laparelli je poveljeval zavezniško madžarsko vojsko, ki se hrabro bori za skupno stvar. Dr. Scherkula, pomočnik delegata madžarskega turističnega zavoda je govoril o tisočletnem italijansko-madžarskem zavezništvu, omenjajoč Italijane, ki so sodelovali v borbi za madžarsko neodvisnost, in številne stike madžarske kulture in literature z italijansko. Ob zaključku je ugotovil, da se oba naroda, ki sta postala brata, borita danes drug ob drugem z skupno zmago in

za iste ideale. Navzoči so njegov govor nagradili z navdušenim odobravanjem.

Stedilo je predvajanje madžarskih in italijanskih vojnih dokumentarnih filmov. V gledališču je igrala godba 9. legije železničarjev, ki je zaigrala italijansko in madžarsko himno ter izbrane glasbene komade. Razen diplomatskih zastopnikov Nemčije, Japonske, Španije in Finske, so bili navzoči državni podtajnik za železnice Jannelli, generalni direktor državnih železnic Velani, generalni poveljnik železniške milice general Raffaldi, nacionalni svetnik Morelli, zaupnik združenja železničarjev, in zaupnik inozemskega središča federacije v Rimu. Gledališče, ki je bilo okusno okrašeno z zastavami držav Osi, je napolnilo izbrano občinstvo iz političnih in kulturnih italijansko-madžarskih krogov.

Pomanjkanje živil v Sovjetski Rusiji

»Brez ameriške pomoči bi morala Rusija od lakote umreti«

Berlin, 14. dec. AS. V zvezi z Rooseveltovim poročilom o ameriških dobavah v Rusiji pripominjajo v Berlinu, da je zelo značilno njegovo priznanje, kako so Združene države pošiljale živila v razne države, zlasti v Sovjetsko Rusijo, ki bi morala brez te pomoči od lakote umreti. Predsednik je s tem nehoti potrdil isto, kar je pred dvema mesecema izjavil von Ribbentrop, to je, da Sovjetska Rusija po izgubi Ukrajine in kubanskih žitnic ne bo mogla kriti niti svojih lastnih potreb po kruhu. Nadalje je vredno zaznamovati Rooseveltov namen, ki gre za tem, da z dobavljanjem hrane ne dosega samo človečanskega namena, marveč ima pri tem tudi politične in vojaške cilje. Drugače bi bilo čudno vprašanje, zakaj je Roosevelt v zvezi s tem omenil številke vojnega gradiva, poslanega v Rusijo. Pri obeh jesenskih ofenzivah so Sovjeti zgubili skoraj 3000 tankov. Po drugi strani je znano, da je odstotek uničenih tankov in drugega orožja angleškega ali ameriškega izvora zelo majhen. Iz tega se da sklepati, da je le del orožja odposlanega iz Amerike in Anglije prišel na določeno mesto in da bo treba zamašiti vrzeli, ki so jih zadali Sovjetom nemški in zavezniški protina-

padi. Zato je smatral predsednik Roosevelt za potrebno dopovedati Stalinu, da so Združene države, čeprav so zaposlene v Afriki, pripravljene izpolnjevati svoje obveze, samo da bi si želele nekaj garancij, kakor na primer dovoljenje, naj bi dobil Ford dovoljenje za novo organizacijo vojne — in povojne — industrije v vzhodni Sibiriji. Ni težko uganiti, kaj bo nato storila Moskva. Sovjetski list »Pravda« piše, da sovjetske tovarne lahko krijejo vse vrzeli v armadi in da bodo imele Stalinove armade spomniti na desetisoče tankov. Isti list tudi piše, da je v oktobru dobila Rusija le 20 % v Ameriki izdelanega orožja, dočim je dobila Anglija 40 %. Čeprav proglašajo sovjetsko bojišče za glavno in bistveno, ga vendar Združene države ne smatrajo kot takega. Največji in neposredni interesi ameriškega imperializma niso v Rusiji, ampak v Afriki. V ostalem pa smatrajo Amerikanci Anglijo za bolj plačljivega upnika. V tej zvezi je tudi zanimivo posredovanje sovjetskega poslanika Majskega pri Edenu, ki je izjavil, da novo bojišče v Afriki ni prineslo Sovjetom olajšanja in da je zato še vedno treba ustanoviti pravo drugo bojišče.

Rodoljubje tuniških Italijanov

Tunis, 14. dec. AS. Italijani, živeči v Tunisu, še vedno vro v urade, kjer delujejo naborne komisije, da bi jih sprejeli v armado, katera brani rodovito zemljo, oplojeno z njihovim delom. Ko so bratsko in v duhu odkritega sodelovanja sprejeli italijanske in nemške sile, so Italijani zdaj srečni, da se lahko bore ob strani svojih bratov, ki so prišli iz domovine. Najboljši dokaz teh čustev nudi veliko število mladih ljudi, ki so se javili kot prostovoljci. So to dijakci, delavci, umetniki; sploh vsi socialni razredi so zastopani. Številni so oni, kateri so že služili v Italiji in Libiji in mnogi so se že tudi udeležili boja v Abesiniji. V vojašnicah, kamor prihajajo ti prostovoljci, vlada veselje in navdušenje, da lahko zopet oblečejo zelenosivo uniformo in služijo domovini.

Cilji Lavalove vlade

Vichy, 14. dec. AS. Predsednik francoske vlade Laval je prvič obrazložil zastopnikom tiska svoj program ter izjavil, da bo delal za vstajenje Francije mirno, brez sovraštva, toda

tudi brez slabosti. Napovedal je splošno ter neizogibno revizijo v upravi ter nadaljnje ukrepe proti Judom. Poudaril je, da bi angleško-ameriška zmaga vrgla Francijo v naročje komunizma in da bi bili prve žrtve komunizma ravno tisti, ki danes napeto poslušajo Rooseveltove in Churchillove besede. V zvezi z ukrepi angleško-ameriškega ekspedicijskega zbora v Maroku in Alžiru je predsednik francoske vlade poudaril, da francosko ljudstvo nima ničesar pričakovati od anglosaške zmage, pač pa lahko obratno pričakuje vse od zmage Osi. Nato je priznal, da pomanjkanje razumevanja, ki ga je pokazala francoska javnost, tvori zid, ki loči Francijo in Nemčijo. Če bi ne bilo Darlana, bi bila mnoga vprašanja, zlasti vprašanje vojnih ujetnikov, manj zapletena in bi se našla boljša rešitev kakor doslej.

Neresnično ameriško poročilo

Rim, 14. dec. AS. Nov dokaz lažnosti Severnoameričanov je zadnje poročilo glavnega etana oboroženih sil v Kairu. V včerajšnjem poročilu o napadu na Napoli dan poprej, ko so težki bombniki ameriške vojske izvedli napad, je rečeno doslovno: »Vsa naša letala so se vrnila na oporišča.« Ta neresna trditev je bila objavljena, ko je naše poročilo javilo, da je bilo pet sovražnih štirimotornikov zrušenih in sicer trije od naših lovcev, ki so takoj intervenirali, nadaljna dva pa od protiletalskega topništva. Razbitine teh letal so našli. Eno izmed letal, ki je bilo zadeto, je pristalo pri Valle d'Lucania in njegova celotna posadka, 10 Američanov, je bila ujeta. Teh 10 Američanov pričča o nesramnosti, s katero se sestavljajo ameriška uradna poročila.

Prekoatlantska ladja potopljena

Buenos Aires, 14. dec. AS. Severnoameriško mornariško ministrstvo poroča, da je bil v južnem Tihem morju potopljen velik potniški parnik »President Coolidge«, ki je imel 21.936 ton in je bil spuščen v morje leta 1931. Bil je last družbe »Dollar's Line«.

Naročite »Slovenčevo knjižnico«!

Ljubljana je pokazala ljubezen do lepe knjige

5000 obiskovalcev na razstavi v Ljudski knjigarni

Že od nekdaj je bila Ljubljana znana po velikem zanimanju za lepo knjigo. Prav zato smo doživeli v zadnjem desetletju, da je začelo delovati vzporedno z založniškim delom večjih knjigarn še vse polno drugih založb, ki so si nadele nalogo omogočati izdaje prevodne leposlovne literature. Izkušnje knjigarn in teh založb so redno potrjevale dejstvo, da so ljubljanci nadvse pridni kupci lepih knjig in da prav Ljubljana odkupi skoraj tri četrtine domače knjižne produkcije. Prav takšen je seveda delež Ljubljane pri prodaji knjig, ki jih knjigarne naročajo drugod.

Naval na razstavo

Razstava lepe knjige, ki jo je zadnje nedelje priredila Ljudska tiskarna v svojih prostorih, je to razveseljivo resnico vnovič potrdila. Saj je res, da prav zimski čas še najbolj sili človeka k branju in da v tednih pred najlepšimi prazniki vsi premišljujemo, s kakšnim lepim darilom bomo presenetili svoje drage. Vedno pa je, da je najlepše darilo dobra knjiga. Prav ti razlogi in zanimanje za našo najnovejšo knjižno produkcijo so povzročili, da je nedeljska razstava lepe knjige v Ljudski knjigarni kar tako mimogrede brez posebnega opozarjanja doživela obisk, ki bi ga ji lahko upravičeno zavidala kakršna koli druga razstava. V kratkem času od devetih dopoldne pa do petih popoldne je obiskovalcev razstavne prostore Ljudske knjigarnice pred Skofijo okrog 5000 ljudi.

Pregledne skupine

Pa so imeli tudi kaj videti, ker so lahko z zadoščenjem ugotavljali, da niso prišli zastonj. Na lično urejenih mizah je bilo po vrsti posebej razstavljenih vsega skupaj okrog 900 knjig, medtem ko so vse druge police prav tako razkazovale svoje bogastvo. Razstava sama je bila razdeljena smiselno v posamezne skupine. Takoj ob vstopu so bile razstavljene ob doprsem kipu prof. Ivana Prijatelja razne študijske knjige, izdaje naših klasikov in minijature izdaje naših pesnikov in slovenskih narodnih pesmi. Posebej je ljubitelju lepe knjige bilo všeč Cankarjevo zbrano delo, saj lahko rečemo, da jih je še mnogo, ki bi radi imeli ta zaklad naše književnosti, pa morajo še čakati nanj. V posebni skupini so bile dalje bogoslovne in nabožne knjige, med njimi izredno lepa misala in zbrani spisi dr. A. Ušeničnika, ki ne bi smeli manjkati v nobeni knjižnici slovenskega izobraženca. V posebnem kotu je bila predstavljena knjižna produkcija od aprila lanskega leta naprej. Vsa obiskovalca se je upravičeno začudilo, ko je pregledal tako obsežno zbirko književne produkcije poldruga leta. Saj gotovo niste vedeli, da je v tem času pri nas izšlo okrog 220 knjig in da je med temi 97 romanov in povesti.

Za vsakega nekaj

Na posebnih knjižah je bila razstavljena celotna slovenska beletristika na mestu, kjer je navadno blagajna, je bila lepo prikazana »Slovenčeva knjižnica«, ki je v dobrem letu obogatila naš trg za 30 knjig. V sredi knjigarnice se je predstavila Ljudska knjigarna s svojimi izdajami. Knjige so bile razvrščene tako, kakor so izhajale. Seveda že mnogih ni več bilo, saj so že zdavnaj pošle. Kljub temu pa je lahko že bežen pregled obiskovalcu povedal, kako veliko kulturno nalogo je Ljudska knjigarna opravila v dolgih letih svojega obstoja. Poseben oddelek je bil posvečen razstavi italijanske knjige, ki je sama najlepše dokazovala, kako se je razmahnila knjižna produkcija v zadnjih letih v Italiji. Poleg leposlovnih so opozarjale s svojo bogato opremo nase tudi tehnične, medicinske, zgodovinske in politične knjige. Seveda ne more biti taka razstava brez posebnega kotička za mladinsko knjigo. Tam so imeli svoje veselje otroci, starši pa največje težave, ko so morali poslušati, kaj vse je pozabil Miklavž in kaj vse naj še Jezusček prinese.

Vzorna ureditev

Kljub temu, da je bilo ves dan na razstavnih prostorih živahno vrvenje kakor na pravem sejmu, so vendar vsi obiskovalci odnesli najlepši vtis od razstave, ki ni samo pokazala mnogo dela, ampak predstavila knjige tudi v tako pristrnem in lepem okolju, da je slehernega presenetila ljubka ureditev. Razstavne prostore so poživljale slike naših umetnikov kakor Jakca, prof. Kosa in Kraljeve. Na lepih mestih so bili razstavljeni Gorsetovi kipi prof. Prijatelja, prof. Murka, Franca Bevka in relief škofa Barage. Drugod so poživljale slikovitost knjig prelepe keramike, s katerimi je posebno prednjačil poseben oddelek papirnice Ljudske knjigarnice, ki ga je morda marsikdo prezrl, saj je bilo treba iz velike prodajne dvorane stopiti naprej v posebno prodajalno. Oči vseh so obstale na prelepih jasicah, ki so med rožmarinom in nageljni opozarjale na bližajoče se

praznike. Prav gotovo gre vsemu požrtvovalnemu osebu Ljudske knjigarnice, ki je razstavo priredila, vse priznanje, da je Ljubljani v tako okusni obliki predstavilo knjigo, posebej pa aranžerju pisatelju Tonetu Glavanu in stud. arh. Gajšku.

Pesniška beseda o knjigi

Če je bila že vse dopoldne na razstavi prava gneča, tedaj je bila ob enajstih velika dvorana nabit polna, ko je književni tajnik pesnik Severin Sali govoril o knjigi. Z izbranimi besedami se je govornik dotaknil premnogih načelnih misli, ki družijo bralca z lepo knjigo. Govoril je o poslanstvu pisatelja in o ljubezni, s katero naše občinstvo spremlja naše pisatelje v njihovem razvoju prav v sedanjem času, ko vsakdo skuša obrniti svojo misel od bolečih stvarnosti in tesnobe. S posebno ljubeznijo je opozoril goste, naj si osnujejo družinsko knjižnico. Res vse premalo pazimo na knjige. Koliko dragocenosti smo izgubili po lastni malomarnosti mesto da bi nas poučevale, vzgajale in vedrile v tistih časih, ko se zavlečemo proč od ljudi in prisluškujemo utripom svojega srca.

Moderne struje v sodobni statistiki

(Izveleček iz predavanja, ki ga je imel g. Gini, dekan fakultete za statistiko, demografijo in zavarovalstvo vseučilišča v Rimu, dne 5. decembra 1942 v okviru juridične fakultete vseučilišča v Ljubljani.)

V moderni statistiki zavzema Italija vodilno mesto in sicer ne samo v pogledu najnovejšega znanstvenega napredka statistične vede, temveč tudi v pogledu organizacije statistične službe in v pogledu organizacije statističnega študija.

Državno statistično službo izvaja v Italiji poseben zavod »Istituto Centrale di Statistica« v Rimu, katerega je organiziral in vodil prof. Gini celih šest let.

Leta 1928 so se ustanovile na raznih italijanskih vseučiliščih posebne stolice za statistiko, leta 1936 se je pa ustanovila v okviru rimskega vseučilišča posebna fakulteta, znana pod imenom »Facoltà di Scienze Statistiche, Demografiche ed Attuariali«, katero vodi prof. Gini. Je to edinstvena fakulteta na celem svetu. Študij traja 4 leta. Po dveh letih uspešnem študiju dobe slušatelji diplomu iz statistike, po nadaljnjih dveh letih pa doktorsko diplomu, ki je dvostrana, in sicer: doktorat iz statistike in demografije, oziroma doktorat iz statistike in zavarovalstva. Število slušateljev te fakultete je znašalo v minulem akademskem letu okrog 500. Do sedaj je izdala fakulteta preko 100 doktorskih diplom.

Po teh uvodnih besedah prehaja predavatelj k prvi in najvažnejši moderni statistični struji, ki se nanaša zlasti na demografijo.

Za demografijo je statistika conditio sine qua non. Demografska raziskovanja so dvojna in sicer časovna in krajevna.

Statistično podlago za časovna demografska raziskovanja dajejo razni državni, javni, zasebni in cerkveni arhivi, katerih ima zlasti Italija izredno mnogo. Iz njih je mogoče ugotoviti demografske posebnosti narodov in ljudstev iz bližine in daljine preteklosti. (Iz napisov na ohranjenih rimskih nagrobnih spomenikih se da n. pr. izračunati srednje trajanje človeškega življenja, ki je znašalo v antičnem Rimu samo dobrih 20 let, do čim znaša srednje trajanje človeškega življenja pri velikih kulturnih narodih sedaj že ca. 60 let.)

Statistično podlago za krajevna demografska raziskovanja dajejo poleg raznih statističnih uradov še posebne ekspedicije k primitivnim narodom in ljudstvom, živčim v oddaljenih puščavah in pragozdovih, ki žive popolnoma izolirano od naše kulture in civilizacije.

Za demografske študije je ustanovila Italija poseben, na celem svetu edinstven odbor, ki se imenuje »Comitato Italiano per lo Studio dei Problemi della Popolazione«. Ta odbor je izdal monumentalno delo, obsegajoče 11 debelih zvezkov, »Le Fonti archivistiche Italiane«, in razen tega organiziral celo vrsto demografskih ekspedicijski zlasti v osrčje Afrike, pa tudi Azije in Amerike.

Demografija pa potrebuje poleg statistike še celo vrsto drugih ved, tako n. pr. biologijo, zgodovino, sociologijo, gospodarstvo. Vse te vede skupaj s statistiko vred tvorijo takozvano »integralno demografijo«.

Poleg demografije se vporablja statistika tudi pri celi vrsti drugih ved, ki morejo obstajati tudi brez statistike, toda tudi zanje je statistika koristna, zlasti kadar hočemo kvalitativno raziskovanje izpopolniti s kvantitativnimi ugotovitvami. Sem spadajo biometrija, antropometrija, ekonometrija, sociometrija, storiometrija itd. Predavatelj na kratko omenja nekaj tozadevnih ugotovitev predmetnih ved, do katerih je pripomogla statistika, tako n. pr.: rezultate biometrije in antropometrije pri proučevanju dednosti, določitev vpliva,

Poveljnik Armadnega Zbora sprejel zastopstvo GILL-a

Tiskovni urad zveze fašijev sporoča: Eksc. Robotti, ki je bil 6. t. m. na obletnico ustanovitve Ljubljanske litorske mladine odsoten, je 18. t. m. sprejel zastopstvo GILL-a.

Zastopstvo, sestavljeno iz enega avangardista,

Naša knjižna produkcija

Končno je govornik omenil knjižno produkcijo zadnjega poldruga leta. Ker je izšlo okrog 220 slovenskih knjig, pridejo na vsak teden po tri nove. Med temi je bilo 8 pesniških zbirk, 97 romanov in povesti, med njimi 30 domačih. Dalje 20 znanstvenih razprav, 38 knjig iz področja verstva in leposlovja. Med najbolj Ljudske izdaje spadajo knjige »Slovenčeva knjižnica«, ki je doslej izdala že 37 del. Tej se je zadnji čas pridružila še zbirka »Dobra knjiga«, Mohorjeva družba pa je prav te dni izdala svoje 4 letošnje knjige. Delj časa se je pomudil pri novih delih, ki jih je izdala zbirka Ljudska knjigarna v »Naša knjiga« ter pri njenem založniškem delu.

Ob zaključku je predavatelj orisal še bogato zgodovino Ljudske knjigarnice, ki je za časa svojega delovanja izdala že nad 1400 knjig v skupni nakladi štirih milijonov izvodov.

mlade Italijanke, enega člana Balille in majhne Italijanke, je v spremstvu voditelja zveznega poveljstva izrazilo poveljniku Armadnega Zbora žustva najglobljega občudovanja ter mu je v imenu vseh organiziranih obljubilo, da bo storilo vse za dvig duha in misli za razumevanje novih časov in da bi postalo vedno bolj zaelužno za pripadnost k veliki družini litorske mladine.

Eksc. Robotti je sprejel mlade s posebno ljubeznivostjo in z ganjeno očetovalsko ljubeznijo. Izrazil je svoje občudovanje za razvoj, ki ga je dosegel GILL v prvem letu življenja ter mu žel vse najboljše za doseg novih in višjih zmag na poti, po kateri je usmerjena mladina te nove pokrajine.

Objava

Tiskovni urad Visokega komisariata razglasi: Sporazumno s pristojnim vojaškim oblastvom se odreja, da morajo do vseheta 14. t. m. zadevni lastniki odstraniti javne razglase in oglase ter druge objave, ki se nanašajo na že minule dogodke, prav tako pa tudi lepake na hišah ali izvešene v trgovinah in v javnih obratih.

Ta odredba ne velja za stenske lepake »Nova Ljubljana« in »G. I. L. L.«.

Kolikor bi se v določenem roku odredbi ne ustreglo, morajo odstranitev opraviti občine ob stroških zamudnikov.

Oprostitev tednika »Prima linea« od predhodnega vizuma

Tednik »Prima linea«, glasilo Zveze bojovniških fašijev v Ljubljani, se sprašča dolžnosti predlagati krtačne odtiske radi predhodnega vizuma Visokega komisariata; vse ostale dolžnosti po predpisih glede tiska pa veljajo zanj nespremenjene.

Povečanje kazni za zločinstva, izvršena izkoriščajoč okoliščine, povzročene po vojnem stanju

Člen 1. Če je krivec izkoristil v zvezi s sedanjim vojnem stanjem glede na čas, kraj ali osebo okoliščine, ki so take, da ovirajo javno ali zasebno obrambo,

a) se za zločinstva posiljenja, usmrtnice, razbojništva, izsiljevanja, odvzema osebne svobode radi razbojništva ali izsiljevanja, tatvine, če se je izvršila na starih, ki so ostale brez varuha zaradi operacij zoper upornike ali sovražnih letalskih napadov ali sicer zaradi alarma iz vojaških razlogov, in za vsa zločinstva, ki se kaznujejo z doživetno ječo, izreka smrtna kazen;

b) za vsa druga zločinstva pa se kazni, kakor jo določa zakon, podvojuje.

Člen 2. Za sojenje zločinstev iz črke a) prednjega člena je pristojno Vojaško vojno sodišče Višjega poveljstva oboroženih sil Slovenija-Dalmacija, oddelek v Ljubljani; zločinstva iz črke b) omenjenega člena pa redno sodišče.

boljšanju zemljišč in kmetijskem stavbarstvu v zvezi z gospodarsko proizvajalnimi možnostmi in potrebami prehrane pokrajine.

Obširno je bilo ilustrirano delo s statistikami, ki so dokazala koristnost zbrane materiala, ki je bil obdelan. Z zadovoljstvom je bilo ugotovljeno, da sta dve društvi, t. j. Sadjarsko in vrtnarsko društvo ter Čebelsko društvo prešli pod nadzorstvo Združenja kmetovalcev, ki sedaj tvorijo sestavni del enotnega organizativnega in gospodarskega sistema v pokrajini.

Revija »Orač«, ki ima že tradicionalno prvenstvo, bo še nadalje izboljšana, kar bo imelo velike prednosti za kmetovalce v pokrajini, ki že dalj časa cenijo to glasilo za propagando in tehnični pouk.

Svet je ponovno izvolil svojega predsednika, dva podpredsednika, člane izvršilnega odbora in nadzorstvenega sveta.

Nato so obravnavali nekatera važna vprašanja kmetijstva v Ljubljanski pokrajini. Strokovnjak pri Zvezi delodajalcev je poročal o raznih vprašanjih, ki jih je treba rešiti na organizacijskem polju, in je izrazil svoje zadovoljstvo nad delom in zasledovanjem nalog Združenja. Dr. Gheri je pojasnil mnoga vprašanja, ki se tičejo stroke, in zagotovil, da bo Združenje nadaljevalo s svojim delom na vseh področjih kmetijskega življenja v pokrajini.

Popoldne se je dr. Alattere podal v vladno palačo in Liktorsko hišo, da pozdravi Ekscelenco Visokega komisarja in tajnika stranke v imenu predsednika Fašistične konfederacije kmetovalcev.

Davčne olajšave za hrvatsko rudarsko industrijo. V korist novih hrvatskih podjetij, ki se bavijo z iskanjem in raziskovanjem ležišč tekočih in trdnih goriv, je dana olajšava za 15 let v pogledu nekaterih neposrednih davkov, nadalje so ta podjetja oproščena dajatev pri uvozu strojev in drugega materiala.

Hrvatska poljedelska banka v Zagrebu bo zvišala glavnico od 5 na 10 milijonov kun.

Svet Združenja kmetovalcev za Ljubljansko pokrajino

Pretekli petek se je privikar sestal svet Združenja kmetovalcev Ljubljanske pokrajine; temu zasedanju je prisostvoval korporativni insp. inž. Masera v zastopstvu Eksc. Visokega komisarja, nato comm. dr. Filip Allatere kot predsednik Fašistične konfederacije kmetovalcev v Rimu.

Strokovnjak pri Zvezi delodajalcev in strokovnjak pri združenju kmetovalcev dr. Otavij Gheri. Podpredsednik je pozdravil navzočega zastopnika predsednika konfederacije v Rimu, korporativnega inspektora in oba strokovnjaka, nato pa je podal zanimivo poročilo o delovanju, katero je še potem dopolnil ravnatelj. Poročilo obravnava važna tehnična in gospodarska ter organizatorna vprašanja, ki se že rešujejo. Nato so bila podana poročila o racionalnem krmljenju živine, o kontroli proizvodnje mleka, umnem gnojenju, selekciji semen, kolobarjenju, izboljšanju tal, razdelitvi kultur, iz-

CESARICA S TRPEČIM SRCEM

Da je Ludvik II. hotel zbežati, dokazujejo vsi izsledki preiskave. Če pa se je hotel otresti svojega čuvarja ob jezeru, je pač hotel zbežati po jezeru.

To noč pa je bivala na drugi strani jezera Elizabeta. Bila je nedaleč od Posenhofena, v Feldafingu in sicer v hotelu, kjer je navadno stanovala, kadar je prišla v te kraje. Prihitela je tja takoj iz Ischla, ko je slišala, v kakšni stiski je njen prijatelj.

Ali ni dopuščena domneva, da je kralj sporočil načrt svojega bega. Najbrž mu je sama pripravila sredstva za beg naprej. V tej žalostni igri sta se torej sporazumela »orek« in njegova »golobica«. Toda vse to je skrivnost, kakor je skrivnost tisto, kar je bilo na otoku rož v sredini jezera.

Druga dne se je Elizabeta podala v grad Berg. Peljala so jo v mrliško sobo. Bila je zastrita vsa v gost črn pajčolan. Z glasom, ki ne dopušča protiviljenja, je ukazala, da naj odidejo vsi iz mrliške sobe. Dolgo, zelo dolgo je klečala ob mrliškem odru. Skozi vrata so služabniki jasno slišali, kako zelo je Elizabeta jokala. Ko je nazadnje vendarle odšla iz sobe, je nekdo od tistih, ki so stali blizu, rekel: »Poglejte to nesrečnico! Saj je bolj bleda ko mrtvi kralj!«

Ko se je vračala v Feldafing, so jo slišali, kako je neprestano govorila: »Kadar začne veliki Jehova razdirati, tedaj je strašen, kakor neviht.«

Elizabeta je odslej pri sebi nosila vedno majhno sliko svojega nesrečnega prijatelja. Počasi se je v njenih mislih popolnoma spremenil in idealiziral. Kmalu nato je o njem rekla: »Ni bil blazen; videl je vse tisto, kar drugim ni dano gledati.... Sicer pa, ali kdo

ve, kje se konča pamet, kje se začne blaznost in ali sanje niso resničnost?...

Enajsto poglavje.

To je bil za Elizabeto zelo hud udarec in zato se ni čuditi, da je postala še bolj živčna in da je začela zapadati kronični bolezn svojega rodu?

Začela je silno hušati, bila je vedno pobita, ponoči ni spala, začel jo je objemati čuden strah in živčno razburjenje se je spreverglo v živčno razbolelost.

Bolečinam njenega srca pa so se pridružile še druge hude preizkušnje; njen svak Ludvik, princ dveh Sicilij, ki je živel pod imenom grofa Tranija, je začel v popivanje in kvartopirstvo in je nekega dne izvršil samomor na sramoten način. Njen nečak princ Ladislav se je ubil na lovu. Njenega očeta, ki je za njo predstavljal nekaj najvišjega na tem svetu, je zadel kap in v nekaj dneh je bil mrtev.

Odslej so jo obhajale težke slutnje, vedno je mislila na smrt in bila je prepričana, da koraka katastrofalnim dogodkom nasproti. Nekega večera je rekla: »Življenje je zame trpljenje, pekel... Ah, kdo me bo tega odrešil?...

Da bi se otresla vsega tega, se je zatekla k naravnemu sredstvu, ki ga je že tolikokrat preizkusila: potovanju. Ni mogla več ostati mirna na enem mestu. Sovražila je bivanje na Dunaju in vse leto 1887 ni bila niti enkrat na Dunaju.

Sicer pa je imela dovolj razlogov za to, da se je oddaljila z dvora. Silni prepri so ločili Franca Jožefa od njegovega sina Rudolfa.

V jeseni 1883 je nadvojvoda Rudolf postal poveljnik pehotne divizije, ki je imela svoj sedež na Dunaju. Med tem se je Rudolfo rodila prva hčerka. Nadvojvodska dvojica je zapustila Prago in se nastanila v dvoru.

To bivanje je bilo zelo bedno, ker je nadvojvodinja napisala v svojih spominih: »Na dvoru ni bilo niti kopalnice, niti angleškega stranišča, niti tekoče vode. Za kopelj sem imela na razpolago posebno napravo iz kavčuka. Nad menoj sta bila dva velika lonca vode, ki sta služila za prho. V stranišče so pri belem dnevu nosili vodo za čiščenje... Razsvetljava je bila žalostna. Povsod so gorele petrolejke, ki so po nekaj urah širile silen smrad. Ko so jih gasili, so bile sobe polne saj... Nikdar se nikdo ni upri taki opremi in tudi sama sem se morala s tem spriznati!...

V letu 1884 se je za prestolonaslednika s stalnim življenjem na Dunaju začelo novo življenje.

To je bilo resnično čisto novo življenje, kajti v nekaj tednih se je prestolonaslednik popolnoma spremenil. Te spremembe so ga tudi moralno popolnoma odvrnile od starega načina življenja.

Najprej je postal silno razburljiv, stalno je bil slabe volje. Vsekakor ni bil več tako svoboden kakor je bil v Pragi, kjer je zaradi svojega družabnega položaja zavzemal prvo mesto. Moral se je ozirati na dvor in njegove zahteve.

Na Dunaju je cesar tisti, ki je najvišji. Plaval je tako visoko, da nikomur od njegovega sorodstva ni prišlo niti na misel, da bi si domišljal, da zavzema ob vladarju drugo mesto. Vendar pa je bila cesarska družina strogo urejena po hierarhični lestvici. Toda ta lestvica je veljala samo za člane družine in jih razporejala med seboj.

Samo ena oseba bi lahko rekla, da ima za cesarjem drugo mesto: to je bila cesarica Elizabeta. Toda že leta in leta se je cesarica ogibala življenju na Dunaju, kakor da bi se ogibala kugi. O slovesnostih na dvoru ni marala več slišati nobene besede. Vse se ji je zdelo tako ničeno in s temi privedi si je svet samo hotel prikriti svojo nepomembnost. Po njenem mnenju bi ljudje morali stremeti predvsem za tem, da bi si ohranili skrivnost notranjega življenja...

Zakladnica spominov, ki jo čuvata Silva in France

Po koledarju bo nastopilo čez dober teden četrti dejanje letnih časov — zima. Čeprav nam letos nebeški vremenarji prizanašajo s snegom in mrazom, se vendar približuje čas, ko se radi pogovarjamo o vsem, kar je z zimo v zvezi. Pri- ložnost je nanesla, da sem srečal znanega zimskega junaka, ki se je vrnil na kratek dopust v Ljubljano. Dogovorila sva se za sestanek, da bi se pomenila o tem in onem in da bi si ogledala dragoceno omaro, v kateri mora biti precej spominov na našo zimsko tradicijo zadnjih 10 let.

Tako sem krenil na obisk k Palmetovim, k družini, ki je dala slovenskemu športu dva znana prvaka: Silvo, priklupno umetnico na ledu, in Franceta, ki je bil tri leta zvezni prvak v skokih. Moral bi prav za prav zapisati »g. doktorja«, zakaj France je medtem, odkar je odločil tekmovalni dres, promoviral za doktorja trgovskih ved.

Prišel sem torej v pravo športno družino, kjer čuvajo lepo zbirko plaket in pokalov, šope diplom in skladovnice fotografij z neštetihi tekem doma in v inozemstvu. Za športnega častnika vsakega nekaj, kar je hudo zanimivo.

Silva je začela z drsanjem že v zgodnjih letih. Z vnezo je hodila na Ilirijo, kjer se je vadila v lokih, zankah in vijugah. Od prvega otroškega veselja na drsalnih ploščah do časa, ko je razveseljevala ljubljanske gledalce s »kresnicami« in drugimi lepimi kompozicijami na ledu, je preteklo več let in veliko resnega dela. Tehnična stran drsanja je namreč le del plesne umetnosti na ledu. Potreben je tudi smisel za kompozicijo, za glasbo, za slog in okus. Čim bolj se poglabi drsalec v področje prave umetnosti, tem bolje so točke, s katerimi nastopa pri svobodnih sestavih. Drsanje samo ne zadostuje, potreben je tudi študij glasbe in baleta.

Vsem so še v spominu prireditve, pri katerih so nastopili Palmetova, Sernečeva, Schwab, Tuma, Betetto in drugi. »Ste zadovoljni z ljubljanskim občinstvom?« je zanimalo.

Odgovorila je Silvina mama, ki jo je spremljala pri vseh nastopih doma in v inozemstvu. »Okus Ljubljancov je zelo zanesljiv; o tem se lahko prepričate v gledališču in na koncertih, pa tudi na prireditvah umetnega drsanja.«

»Ali ste tudi letos začeli s študijem novih kompozicij?«

»Ne bi rada zamudila sezone, čeprav ne bo nastopov.«

Potem mi je pokazala zapiske novih kompozicij »Usode« in »Pomladne«. Tu sem videl pisavo, ki spominja na Lebanovo koreografijo. Ves zvezek je popisan s tekstom in z najrazličnejšimi skicami. Slišal sem tudi gramofonske plošče, ki jih je izbrala za mojstru Golovinom za spremljavo k novim točkam. Kadar je led ugoden za drsanje, hodi ob jutranjem svitu na Ilirijo, kjer se uri najprej v tehniki, potem pa študira nove točke. Čez dan bi bila preveč motena.

Zelo me je zanimala zakladnica družinskih športnih spominov, katere sta si priborila Silva in France na mnogoterih tekmah. Videl sem polno stekleno omaro srebrnih pokalov od najmanjšega, ki ga je dobil France kot zaslužnega člana S. M. k. Ljubljana, pa do največjega, katerega je bil najbolj vesel: priboril si ga je za prvo zvezno prvenstvo v smučskih skokih.

To je bilo prvo leto, ko so zgradili skakalnico v Planici. Bila je velika, da se je tudi sam trener Jahr prestrašil. Ljudje so svarili Francetovega očeta naj mu ne dovoli skakati, češ da je preveč nevarno, ta pa se ni dal ukrotiti in se je lotil tvegane naloge. Imel je srečo in veliki pokal mu

je ostal za spomin na dan, ko se je s strahom pognal čez skakalni most.

Tudi Silva ima lepo zbirko nagrad: pokalov, plaket, kolajn in podobnega. Med drugim mi je pokazala možička v narodni noši, ki ga je dobila na drsalnem prvenstvu v Zakopanah. Prav posebno me je zanimalo, če bom zagledal v skladovnici, v kateri je okrog 100 športnih nagrad, spominov in spominčkov tudi kak del umetniške vrednosti. Teh pa je žal le nekaj, zakaj bila je na

Predavanje prof. Calvija o Galileu Galileju

V okviru Italijanskega kulturnega instituta v Ljubljani je ravnatelj g. dr. Budrovich zasnoval cikel predavanj o najpomembnejših italijanskih možeh v preteklosti, kar naj pokaže slovenskemu občinstvu prinos italijanske kulture svetu na vseh področjih človeškega duha in udeleževanja. Zelo uместno je bilo, da je postal na prvo mesto enega največjih velikih novih učenjakov, znanega Galileja Galileja, katerega 300 letnica smrti je letos proslavljala ves svet. Za predavatelja na tem prvem večeru pa je naprosil profesorja za italijansko literaturo na ljubljanski univerzi, prof. Bartolomeja Calvija, znanega prevajatelja in častilca Ivana Cankarja v italijansko ter dobrega poznavatelja naše slovenske kulture. Zato je bil ravnatelj dr. Budrovich resnično opravičen, da je pri predstavljanju prof. Calvija pri njegovem prvem predavanju pred forumom Italijanskega instituta omenil, da ga po delih pač ni treba predstavljati ljubljanskemu občinstvu, ker ga dobro pozna.

Predavatelj prof. Calvi se je uvodoma spomnil slovenskih kulturnih ustanov ter tako dal Ljubljani pečat kulturnega središča ter je kot takšno tudi poklicano, da se spomni proslave velikega filozofa in naravoslovca Galileja Galileja. Začel pa je svoje temeramentno in že z načinom govorjenja samega poudarjeno in dramatično razgibano predavanje z oznako italijanske renesanse ter njenih glavnih predstavnikov, kakor so bili Leonardo da Vinci in drugi, ki so dvignili

vada, da so delili na tekmah večinoma pokale tovarniške izdelave.

»Katera nagrada Vam je najbolj všeč?«, sem vprašal prvakinja v umetnem drsanju. Pokazala mi je šatuljo, sestavljeno iz umetno kovane pločvine, katero je poklonil pokojni ban za prvo nagrado v drsanju.

Nerad sem se ločil od omare, v kateri je toliko spominov na dogodke, ki smo jih deloma sami preživeli, deloma pa brali o njih v časopisu. Vesel pa je človek, ko vidi, s kakšno ljubeznijo čuvajo pri Palmetovih pokale in plakete, v katerih je lep del naše mlade športne zgodovine.

na pedestal tudi naravoslovne nauke tako kot njihovi predhodniki poezijo in umetnost. Galileji je prvi predstavnik moderne znanosti, ki se je tedaj šele porajala iz verskega območja in se ga osvobajala. Orisal je nazorno njegovo mladost in njegovo učenje medicine, kar je bil že njegov oče, ter njegovo ljubezen do filozofije, zlasti do Aristotela, poudarjajoč zlasti njegovo genialno nadarjenost za matematiko. Postal je pozneje profesor matematičnih ved na univerzi v Padovi ter se pešal zlasti z astronomijo, izumljajoč sebi najmodernejše daljnogled. Tako je odprl vrsto zakonov iz narave, tičočih se mehaničnih in astronomskih spoznav. Veliko so bila njegova odkritja iz področja astronomije, kjer je odkrival nove svetove in tako pomagal razbiti srednjeveški aristotelski pogled na svet, zaradi česar je prišel v razpor s Cerkvijo. Tega tragičnega razpora med vedo in vero se je prof. Calvi podrobneje dotaknil ter razlagal tako nazor Cerkve pri postopku z Galilejem kakor tudi Galilejevo zmago, ko je Cerkve pozneje videla učinkovitost in dokaznost njegovih odkritij, ki tudi niso nasprotna svetovni pismu. Le navidezno nasprotje med doslovnim razumevanjem svetega pisma in prevratnostjo Galilejevih odkritij je povzročilo konflikt, ki se je končal z zmago vede in s spravo vere z vedo.

V zadnjem delu predavanja je prof. Calvi sintetično povzel pomen Galilejev kot ustanovitelja moderne znanstvene metode, naratne eksperimentalne filozofije, ki temelji na opazovanju in na umevanju ter je tako dopolnil Descartov in Baconov racionalizem. S svojim delom spada med največje dobrotnike človeštva.

Tako je prof. Calvi podal lepo sintetično podobo in sodobno oceno velikega italijanskega učenjaka, svetovnega odkrivalca resnice ter enega največjih genijev človeškega roda. Njegovo temeramentno predavanje je vzbudilo veliko odobravanje in priznanje.

Gospodarsvo

Ustanovitev uradov državne blagajne v Ljubljani, Dalmaciji in v Fiume

V rimskem uradnem listu je izšel zakonski dekret, s katerim se ustanovljajo uradi državne blagajne in odseki Kr. pokrajinske blagajne v Ljubljani, Dalmaciji in v Fiume. Pri Visokem komisiaratu za Ljubljansko pokrajino se ustanovi Pokrajinski državni blagajniški urad na osnovi zakona z dne 4. junija 1925 in naslednjih izprememb. Ravnotako se ustanovi za pokrajino Kr. pokrajinska blagajna. Ti uradi bodo poleg dosejanega delokroga izvrševali tudi vse one funkcije, ki jim bodo danes po predhodnem sporazumu z ministrstvom financ — glavno blagajniško ravnateljstvo na osnovi ureditve Ljubljanske pokrajine z dne 3. maja 1941. Ta dekret ima veljavnost od 15. julija lanskega leta naprej.

Zvišanje glavnice dveh triestinskih družb. Tehnično industrijska d. d. zvišuje glavnico od 250.000 na 1 milijon lir, dočim zvišuje družba Farmakoterapični zavod glavnico od 2 na 3 milij. lir.

Obnova italijanskih železnic. Po podatkih Agita so italijanske državne železnice izdale od 1. 1922 in 1923 do 1941-1942 okoli 18.500 milij. lir za izboljšavo in obnovo železniškega prometa. 3.650 milij. lir je bilo danih za elektrifikacijo, 4.700 za železniški vozovni par in 10.150 milij. lir za druga železniška dela.

Madžarske finance. Novi madžarski proračun, o katerem smo že poročali, obsega za leto 1943 tudi dohodke in izdatke v novo pridobljenih pokrajinah leta 1941. Skupni deficit, ki je predviden, znaša samo 200 milij. pengó in bo pokrit z donosom finančnih operacij. Državni dolg je v tekočem letu narasel od 3.545 na 4.869 milij. pengó, toda upoštevati je treba, da je v tej vsoti zapaden tudi dolg za izmenjavni dinarskih novčanic v znesku 203 milij. pengó, 350 milij. pengó od valorizacije vojnih posojil.

Licitacija hrvatsko-madžarskih terjatev. Hrvatska državna banka poroča, da bo začela z likvidacijo starih medsebojnih terjatev Hrvatska-Madžarska iz zunanje trgovine, v kolikor izvirajo iz časa pred 10. aprilom 1941.

Hrvatsko-slovaška trgovinska pogodba. Slovaškemu parlamentu je bila predložena v odobritve dne 16. oktobra med Hrvatsko in Slovaško sklenjena trgovinska pogodba, ki predvideva blagovno izmenjavo v višini 120 milij. kron. Istočasno je zaprosena tudi ratifikacija hrvatsko-slovaške veterinarske pogodbe.

Prodaja železa in proizvodov iz železa na Hrvaškem. Na Hrvaškem je blokirana prodaja železa in proizvodov iz železa, vsi producenti in trgovci morajo v 10 dneh prijaviti svoje zaloge centrali za železo in kovine. Izdelali so tudi že načrt za zbiranje starega železa, starega papirja itd. itd.

Racioniranje prodaje tobaka na Hrvaškem. Na Hrvaškem bodo s 1. januarjem 1943 vveljali racioniranje tobaka in tabačnih izdelkov. Vsak moški potrošnik z nad 18 leti bo dobil svojo nakaznico. Zaenkrat bodo karte izdane samo v večjih mestih in državah.

Jugovzhodna založba v Belgradu, katere glavnica znaša 0,5 milijona din bo zvišala svojo glavnico na 10 milijonov din.

Novi davki v Bolgariji. V Bolgariji je razširjen davek na vojne dobičke in sicer ga morajo plačevati vsa podjetja, ki imajo več kot 300.000 levov kapitala in presegajo dobički 20 % vlozene glavnice, za večje družbe je določen odstotek davka na 12 %, to je tako kot doslej, dočim so po novem zavezana temu davku sploh vsa podjetja, ki plačujejo prometni davek. Nove investicije so od davkov izsvete.

Povišanje plač in pokojnin v Bolgariji. Bolgarski finančni minister je te dni predložil parlamentu zakonski osnutek, ki obsega štiri dele. Prvi del se nanaša na zvišanje plač aktivnim uslužbenecem po novih tabelah, drugi osnutek predvideva zvišanje pokojnin, tretji, enkratno

Varljivi obeti

Komunizem ne bi imel moči, če ne bi mamil ljudi z varljivimi obeti. Saj se nobena zmota in zabloda ne more uveljaviti, če ne kaže nekega videza resnice in dobrote. Človeški um je ustvarjen za resnico in človeško srce za srečo, zato si more pridobiti le to, kar je vsaj na videz resnično ali dobro. Kaj je takega v komunizmu?

Kakor je lepo razložil Pij XI. v okrožnici o brezbožnem komunizmu, prešinja vso zgodovino človeštva od početka misel na odrešenje, upanje odrešenja. Z izvirnim grehom je človeštvo izgubilo prvotni raj in stopilo na težko in temno pot bede in trpljenja. V to temo in prokletstvo je pa zasijala božja obljuba, da bo prišel Odrisenik, z njim pa odrešenje. Ta obljuba je tolčila posledje človeštva in mu dajala moči, da se ni vdalo popolnemu obupu. Odrisenik je v polnosti časov res prišel in je človeštvo odrešil; zadostil je za greh, odprl vhod v lepši posmrtni raj v nebesih, a tudi že na zemlji s svojimi nauki in milostmi omogočil lepše in srečnejše življenje, kakor pa je bilo življenje po grehu.

Božjemu odrešenju se je pa že od začetka upiralo dvojno temnih sil: človeške strasti, žalostna posledica izvirnega greha, pa satan, ki je zaviral človeštvo srečo božjega odrešenja. — Strasti hlepe po čutnih užitkih, po čutni sili, zato si žele drugačnega odrešenja, odrešenja od vsega, kar človeka ovira pri »poželenju oči, poželenju mesa in napuhu življenja«, pri blepenju po bogastvu, po svobodi uživanja, po neodvisnosti in uveljavljanju samega sebe, Satan pa človeka slepi, da bo res v tem »odrešenju« od božjih in človeških zakonov našel srečo. To so obljube in obeti satana in strasti nasproti božji obljubi in božjemu odrešenju. Tako satan s pomočjo človeških strasti vodi človeštvo v odpor proti Bogu, proti svetni oblasti, proti urejeni družbi, vedno s slepilom, da mu bo šele ta svoboda prinesla pravo srečo.

S temi obeti, pravi papež, ni zviščni skušnjavec nikdar prenehal mamiti ljudi, zato je v stoletjih sledil prevrat za prevratom, prav do prevrata današnjih dni.

Eden največjih prevratov je bila v preteklosti francoska revolucija, ki je pod geslom »za svobodo, enakost in bratstvo« zadivljala po nesrečni Franciji s pokolom in krvjo, a ni prinesla ne svobode, ne enakosti, ne bratstva, ampak je naložila z lažno svobodo bednemu, delovnemu ljudstvu le jarem kapitalizma, ki pod njim ježi že skoraj ves svet. To strašno prevaro, ki jo je prinesla francoska revolucija s svojimi varljivimi obeti, je porabil satan, da s pomočjo človeških strasti požene človeštvo z novimi varljivimi obeti v še hušji odpor proti Bogu. Navdihnil je krive preroke, da so začeli oznanjati proti kapitalizmu komunizem. Kapitalizem, uče ti apostoli komunizma, je največ kriv zla na svetu. Kapitalizem ščiti zasebno lastnino (ki jo pa delavcem jemlje), ščiti državo (ki pa služi le njemu za zandarija) in ščiti Cerkve (da obdrži delovno ljudstvo v sužnji pokorščini). Odpravite zasebno lastnino, razderite državo in porušite Cerkve, pa bo raj na zemlji! Zato komunizem oznanja boj zasebni lastnini, državi in Cerkvi. A predvsem Cerkvi! Satan ne bi bil satan in komunizem ne v službi satanov, če ne bi hujskala človeštva proti Cerkvi. In zares! »Komunistični prevrat — je dejal Pij XI. — presega po sili in velikosti vse, kar je Cerkve v premočnem preganjanju pretrpela.« Komunizem se dviga z besnim sovraštvom proti Bogu, proti Cerkvi, proti krščanstvu, proti vsaki religiji, češ da je religija le omamljiv opoj, ki naj odvrača oči ljudi od zemlje v nesmrtna nebesa, da bi tako delovno ljudstvo mirno nosilo sužnji jarem na zemlji in se ne zavedalo, da je le na zemlji njegov raj, ki si ga pa mora v boju zoper kapitalizem, Cerkve in državo samo ustvariti. — Ta nauk komunizma je kajpada le grda in strašna prevara. Brez Boga in religije ni mogoča tudi ne zemeljska sreča, kolikor je je sploh mogoče po grehu na zemlji. A je ta prevara tako varljiva. Beseda o sreči je sladka in čim bliže je ta sreča, tem bolj je zaželjena, še bolj pa, če prepušča vso svobodo strastem. Zato mnogi željno poslušajo ta nauk.

Tako gredo mnogi za obeti, ki so le varljivi obeti, in za ideali, ki so le blodni ideali, in utirajo pot brezbožnemu komunizmu, sebi in človeštvu pa pogubo.

polmesečno pokojnino kot izredno podporo vpo-kojenem in končno se bodo za 10 % zvišale pokojnine bolgarskim kmetom.

Proizvodnja plugov v Srbiji. Tvrdka Vistad v Valjevu je začela izdelovati železne plugove za srbsko kmetijstvo in je te dni že dobavila prve komade.

Nova podjetja v Romuniji. V prvi polovici letošnjega leta je bilo v Romuniji ustanovljenih 75 novih večjih industrijskih in trgovskih podjetij z glavnico 309 milijonov levov, dočim je bilo v prvi polovici lani ustanovljenih samo 50 novih velikih podjetij z glavnico 173 milijonov levov.

Zgodbe egipčanskega zdravnika

John Knittel: »El hakim«

»Dobra knjiga« je kot svojo drugo knjigo izdala v prevodu Božidarja Borka povest o egipčanskem zdravniku, ki jo je spisal že pri nas po romanu »Via Mala« in drugih znani v Afriki živeči švicarski pisatelj John Knittel pod naslovom »El hakim«. »El hakim« pomeni v egipčanski »Zdravnik«. Pisatelj je zamislil to povest kot avtobiografijo egipčanskega zdravnika o svoji karieri in ljubezni, kakor jo je našemu pisatelju zapustil po smrti v avtobiografiji. Seveda je to fikcija, toda povest sama je resnično roman in obenem opis kirurškega poklica v Egiptu, ter se zelo loči od podobne kirurške avtobiografije Majocchi, ki ga je izdala Ljudska knjigarna. Loči se prav toliko, v kolikor je Knittel resničen pisatelj z vsem živcem pravega velikega pripovednika, dočim je Majocchi samo zdravnik s splošno reportersko zmožnostjo. Majocchi opisuje različne zdravniške zgodbe zaradi zanimivosti zdravniškega značaja, Knittel pa je zajel življenjsko usodo svojega junaka dr. Ibrahima Gamala, Egipčana koptske vere, v tako spreten kulturno političen in življenjski roman, da ga človek ne odloži, dokler ga ne prebere. Prebere pa ga kot povest, v katere osnovi je ljubezenska zgodba med dr. Ibrahimom in preprosto egipčansko kmetico Malako. Knittel je dober poznavalec egipčanskih razmer ter odlično opisovalec le pokrajine, pa tudi afriških ljudi, ki pa pod njegovim peresom zažive resnično življenje. V sedmih poglavjih je podal razvoj navadnega egipčanskega fantička, ki je bil tat, kar vsak otrok v Egiptu, ki pa že od mladih nog hrepeni postati »el hakim«, zdravnik. Že kot deček nabira drobovje, ki ga odlaga v svojevrsnih grozotnih klavnic, ter studira ustroj živalske notranjščine, ki je slična človeški. Prvo poglavje je tako posvečeno raz-

KULTURNI OBZORNIK

Ljubljanska Drama:

Rino Alessi: »Primer dr. Hirna«

(Premiera 11. dec. 1942.)

Rino Alessi je napisal do zdaj kakih dvanajst dram, od katerih smo imeli priliko lanske leto videti »Katarino Medičeško«, to pot pa »Primer dr. Hirna«. To je psihološka drama, ki je bila prvič uprizorjena 1933. leta v San Remu. Delo je v tistih letih zbudilo seveda še mnogo več zanimanja kot danes.

Pred seboj imamo zelo znanega zdravnika za živčne bolezni dr. Hirna. Ves je pogreznjen v znanstvena raziskavanja, utrujen je od prečutih noči in od napornega dela. Nekega dne pripelje k njemu veleindustrialec Lorenzo Bertieri svojo zelo težko bolno ženo, ki je že na robu blaznosti. Oba, mož in žena, mnogo trpita drug zaradi drugega.

V treh mesecih se posreči dr. Hirnu Bertierijevo popolnoma ozdraviti. Prepričal jo je, da je mož njena posebej bolna bolezen. Pacientka se znebi občutka, da jo mož zmerom zalezuje. Toda med zdravljenjem je bila zrasla ljubezen med zdravnikom in Lavro Bertierijevo. In ko bi se ta morala vrniti k svojemu možu, mu sporoči, da tega ne more več, ker hoče živeti z dr. Hirnom. Zdravnik niha med svojo dolžnostjo in svojo vestjo ter med notranjim nagajenjem. V njem se bori zdravnik in človek, dolžnost in ljubezen. Dr. Hirn se odloči za prvo in Lavra odide s svojim možem.

A že čez nekaj dni se gospa Lavra vrne k zdravniku. Ubila je svojega moža. V dr. Hirnu se oglasi vest, ki mu govori, da je on sam kriv tega umora, ker je pacientko prepričeval, da je edino mož vzrok bolezni. Govoril ji je, kakor ljubosumni ljubimec o njenem možu. Zato pa je zločin v Lavri

že takrat dozorel, ko je odhajala od njega. Doktor Hirn se sam javi policiji.

Dramatik se je lotil izredno zanimivih psiholoških problemov in jih obdeluje z vidika sedanosti, »spominjajoč na de Curela, vendar prosvetljenega s Freudom, psihanalizo itd.« (Silvio d'Amico). So to teze, ob katerih se človek ustavlja. In ko misli, da je našel odgovor na svoje vprašanje, naenkrat vidi, da se je varal. Znanstvenik se veseli svojega uspeha, svojih doživetij, a naenkrat se mu zruši vse in to takrat, ko misli, da je na vrhuncu svojega uspeha. Vse je vendarle podvrženo zakonom časa in končno mora priznati tudi učenjak, da so stvari, ki jih človek ne bo nikdar razumel. »Je neka stvar, ki je izven območja moje znanosti« zaključil dr. Hirn svoja razmišljanja. Zdravnik zdravi pacientko z najboljšim namenom, a v njegovo srce se prikrade ljubezen. Govori ji kot ljubimec o njenem možu. Hote, da bi jo ozdravel, ali pa tudi že podzvestno več, kakor je prav? Je torej odgovoren za svoje dejanje, oziroma za njeno dejanje? Ozdravil je bolnika v svojo nesrečo. Doseže velik uspeh, a takoj vidi sam, da je to čudež in brezno obnem. Ženska hoče nase ne samo zdravnika, ampak tudi človeka. Ubije svojega moža, v blaznosti, ali pa popolnoma zdrava? Kje je tu krivda? Kdo nosi osebno odgovornost? Dr. Hirn prisluhne svojemu notranjemu glasu, ki ga obtožuje, zato gre preko očičenja.

Tako se pojavlja polno misli in vprašanj ob tem delu. Odgovorov je premalo. Lavra je povsem dognana oseba, zdi se pa, da se je pisatelj manj poglobil v zdravnikov svet. Po tudi duhovniku je dal pisatelj borno vlogo. Sodobni duhovnik bi moral odgovarjati povsem drugače, kakor pa je mogel Don Luigi, kar bi dalo delu mnogo večjo ceno. Mogel bi biti bratu znanstveniku v veliko oporo takrat, ko živi v največji krizi. Prav tako Lavri, ko mu izpove svoje dejanje.

V dramu je seveda malo dejanja. Večji del so razgovori, le tu pa tam dejanje dramsko vzvalovi. Drama kljub statiki ne dolgočasi zaradi aktualnosti

problemov. Pa tudi zdravnikovo gospodinjstvo Marijo je pisatelj zategadelj ustvaril, da s svojo preprosto pametjo in tudi duhovitostjo razgiblje dejanje tam, kjer bi imelo postati dolgočasno.

Igro je vodil g. prof. Šest. S solidnimi sredstvi jo je razvil iz notranje moči besede in tako plastično uveljavil vsebino. Prostor je razširil v globino in ga v drugem dejanju, ko posije svetloba v stanovanje, tudi oživel. Tako je postavil dogajanje v primerno miselno sceno, ki jo je pripravil inž. arh. Kregar. Naslovno vlogo je igral g. Gregorin in ustvaril podobo, kakor bi je gotovo nihče od igral-skega zbora ne mogel. Podoba Lavre Bertierijeve je podala ga Danilova. Prepričevalna je od začetka do konca. Težko bi človek rekel, kje je boljša: ali kot napol blazna ženska, ali tedaj, ko se bori za ljubljene človeka, ali ko nastopi kot morilka. Tej dvojici, na kateri sloni ves uspeh in neuspeh igre, saj bi bila lahko popolnoma sama odigrala vse dejanje, gre vse priznanje, da je predstava tako uspešna. Treba je tudi poudariti, da sta to izredno težki in naporni vloge. Podoba duhovnika je po dolgem času nova v ljubljanskih dramah. Zadnja leta smo bili vajeni gledati le smešne, debelbušne kanonike in patre, za katere so režije poskrbele, da so bile to karikature, ob katerih je delalo občinstvo pikre pripombe in se jim smejala. Zato je bila že tvegana postava duhovnika na tem odru. Sedaj je igral Don Luigi g. Jan. Iz take vloge ni mogel dosti narediti. Le v njegovi zaključni sceni ima človek po njegovi obrazni mimiki vtis, da ne verjame srce, kar govore usta. — Zanimiva in zelo dobra je postava veleindustrija Bertierija, ki jo je ustvaril g. VI. Skrbinek. Prav tako je dobrončnost in naravna preprostost ge P. Juvanove prijatelj in razveseljiva. Vlogo policijskega komisarja je zelo dobro rešil g. Brezigar. Navadno takim vlogam posvečajo manj pažnje. G. Brezigar pa jo je podal vestno in izdelano.

Tako je dosegla drama uspeh. Gledalec, ki ne išče in čaka toliko zunanjih učinkov, bo žel zadovoljen iz gledališča. Mlajšim pa bo delo težje razumljivo.

Droblne novice

Koledar

Torek, 15. decembra: Kristina, devica; Valerijan, škof; Celijan, mučenec; Favetin, mučenec; Anton, mučenec.

Sreda, 16. decembra: Kvatre; Evzebij, škof in mučenec; Adelajda, cesarica; Albina, devica in mučenica; Adon, škof.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrla gospa Marija Krajič roj. Kozjek, soproga zvan. drž. žel. v p. in v pokojnika tobačne tovarne. Pogreb bo v torek, 15. decembra iz žal. kapela sv. Jožefa, ob pol 3 popoldne. Naj v miru počiva! Žalujočim naše sožalje!

Slovečki romanopisec

JOHN GALS WORTHY

je označil znamenito fin-ko pisateljico

Aino Kallas

da spada med „najmočnejše in najindividualnejše živeče pisateljice“!

Njeno delo

„Maščevanje svete reke“

je izšlo v „Slovenčev knjižni“ —

Kupite to lepo knjigo!

Naročite se na „Slovenčev knjižni“ dokler je še čas!

— V pisarni Italijanskega Rdečega križa, Ljubljana, Ariella Rea št. 2 (soba št. 3), naj se javijo: Albrecht Ivan, Bosnić Dimitar, Dautović Aburaj, Debeljak prof. Anton, Erac V. Ljubomir, Finzi Silvio di Viktor, Grabrijan Mimi, Gril Andrej, Kaljenko Elena, Klun Ludvik, Kavčič Pavla, Kmet Majda, Koman Vladimir, Makovec, Mihajlov Božo, Magdič Neža, Mazzan don. Giuseppe, Rebula Mirko, Rančič Kosara, Smerdelj Edvard, Schuschny Adolf, Teodorovič J. Blagoje. Istotam naj se javijo svoji omenjeni osebe: Ančik Josip, Bešter Srečo, Goršič Franc, Kos Stanko, interniranec Kukec, Lojzar Jakob, Mohorič Gorazd, Subic Bruno, Tomić Bogomir, gđ. Rusova, ki pozna Boltar Ano.

— Vreme se je naglo spremenilo. V soboto popoldne je mraz še dobro držal. Takrat je bila dosežena najvišja dnevna temperatura +2,4. Ponoči od sobote na nedeljo se je vreme naglo preobrnilo in v nedeljo jutraj je že toliko mraz odjenjal, da ni bilo slane in da tudi tla niso mnogo pomrznila. V nedeljo je bil dosežen jutranji temperaturni minimum —0,6, ki se je v ponedeljek zvišal za dve desetinki stopinje na —0,2. V ponedeljek jutraj ni bilo slane, valovila tudi ni prtalna megla, ki se je že zgodaj dvignila v višje zračne plasti, iz katerih je počasi rosilo. Od nedelje jutraj pa do ponedeljka jutraj je dežomer na univerzi nameril od 0,4 mm padavin iz megle. Od sobote do nedelje jutraj se je barometer počasi dvigal in je v nedeljo jutraj dosegel stanje 773,1 mm, nato pa je začel spet padati, tako da je bil zračni tlak v ponedeljek že na 770,3 mm. Lani 13. in 14. decembra je bilo prav toplo. Na dan sv. Lucije 13. decembra lani je toploter že jutraj zaznamoval +5. Po hudem mrazu prejšnjih dni je lani zavel močan in toplej jug. Letos je december v prvi polovici zaznamoval le tri deževne dni, ko je padlo skupno 9,1 mm dežja.

— Ustavljene dražbe nepremičnin. V novembru je zemljiška knjiga v Ljubljani zaznamovala 13 predlogov za ustavitve že od okrajnega sodišča razpisanih javnih dražb raznih nepremičnin v mestu in okolici, ko je šlo za terjatve v skupnem znesku 781.326 bivših din in za 248 lir. V oktobru je bilo zaznamovanih 16 ustavitvenih predlogov za skupno vsoto 82.297 lir. Ustavljena je bila dražba neke večje nepremičnine, ko je šlo za terjatve 653.000 din. Najnižji znesek, zaradi katerega je bila predlagana dražba, je znašal 183 din.

— Za Božič in Novo leto daruje vsaka naša družina svojim prijateljem in znancem, poseb-

no pa še po dobrem berilu hrepeneči mladini med drugim tudi izvod »Družinske pratike«, ki razpisuje za leto 1943 petnajst lepih knjižnih nagrad. Storitve tudi Vi tako!

— Italijanski tehniki za melioracije v Bolgariji. Generalni tajnik bolgarskega poljedelškega ministrstva profesor Iliev je v Rimu zaključil pogajanja za ustanovitev italijansko-bolgarskega zavoda za totalno melioracijo. Profesor Iliev je izrazil svoje občudovanje za melioracijski sistem Italije, ki ga porabljajo pri velikih poljedelskih podjetjih. Enak sistem bodo uvedli tudi v Bolgariji. Cela vrsta italijanskih tehnikov bo nastavljena na najbolj pomembnih bolgarskih poljedelskih ozemljih.

— Tristoletnica so obhajali te dni oo. piaristi, kar se je njihov red naselil na Madžarskem. V Budimpešti so na praznik Brezmadežne priredili slovesno akademijo, na kateri je govoril budimpeštanski župan Karel Szendy.

— Osem delavcev ubitih v kamnolomu. V nekem kamnolomu v bližini Versailles se je zgodila huda nesreča. Odtrgala se je nenadoma skala in pokopala pod seboj osem delavcev. Šele po večurnem delu se je posrečilo odkopati trupla nesrečnih delavcev.

— Prebivalstvo Švice. V Švici so imeli štetje dne 1. decembra 1941. Sedaj je izšla tozadevna statistika, po kateri šteje Švica 4.263.703 prebivalcev. Če pristejemo začasno v Švici bivaajoče osebe, je 4.68.636 prebivalcev, pri čemer pa internirani inozemci niso vštet.

— 90-letnica strelskega mojstra. Znani tirolski strelski mojster Franc Ritzl iz Fügena v Zillerski dolini je duševno in telesno popolnoma čil obhajal te dni devetdesetletnico svojega življenja. Franc Ritzl izvira iz družine, čije peta generacija sedaj uspešno nadaljuje strelsko tradicijo, ki sega nazaj na tirolske osvobodilne boje iz leta 1809. Franc Ritzl se je izkazal kot odlični mojstrski strelec.

— 36 norov zgorelo. V norišnici Sealiff blizu Aucklanda na Novi Zelandiji je izbruhnil požar, ki se je tako hitro razširil, da je zgorelo 36 umobolnih, ki jih niso več mogli rešiti.

— Eksplozija v francoski kemični tovarni. Iz Vichyja poročajo, da se je v neki kemični tovarni v južnofrancoskem mestu Fontaines sur Saone pripetila »eksplozija«, ki je zahtevala osem smrtnih žetev. Ravnatelj tovarne se je rešil na ta način, da je z gorečo obleko skočil v Saono.

— Nevaren pustolovec prijet. V Frankfurtu ob Meni je na glavnem kolodvoru zbudil pozornost mož, ki je kontroliral potnike in se izkazal za kriminalnega uradnika. Ko je policija moža prišla, je ugotovila, da je mož že dolgo časa iskani 26-letni pustolovec Konrad Kargel, doma nekeje od Leobna na Štajerskem, ki se je izdal za arhitekta, inženirja, pa tudi za tajnega državnega policista in sodnega uradnika. V vlogi tajnega policista je delal hišne preiskave in vdiral v stanovanja, tako n. pr. na Dunaju, in odnesel, kar je mogel. Ženam, čijih možje so zaprli, se je ponudil, da bo poskrbel za osvoboditev mož, in jih obrnil za večje denarne zneske. Nekaj časa je nastopal tudi kot lesni trgovec v alpskih obdobjah deželah in zagrešil veliko golufij. Kot kavalir se je seznanil z mnogimi ženskami in jih potem okradel. To je delal posebej v Stuttgartu. Sodišče v Frankfurtu je pustolovca obsodilo na pet let ječe.

— Po oprostitvi deset let ječe. Trije cigani so se morali pred kratkim zagovarjati pred kazenskim sodiščem v Szolnoku. Dva izmed njih, Tasv in Nagy, sta bila obtožena zaradi tatvine, tretji, Kiss, pa zaradi ropu. Pri razpravi sta prva dva vse priznala, tretji pa je trdovratno tajil. Sodišče je prva dva obsodilo vsakega na štiri mesece ječe, Kiss pa je zaradi pomankanja dokazov oprostilo. Državi tožilec je vložil priziv in zadeva je prišla pred vrhovno sodišče v Budimpešti, ki je razveljavilo sodbo prvega sodišča in obsodilo Kissa na deset let ječe.

— 50.000 pengő vredne uhane prodala za 40 pengő. Pri nekem budimpeštanskem trgovcu je bila v službi gospodinska pomočnica, ki je nenadoma zavrnila svojo službo, čeprav so bili njemu delodajalcem prav zadovoljni z njo. Kmalu nato, ko je služkinja odpotovala, so pri trgovcu pogrešili uhane z biseri, vredne 50.000 pengő. Takoj je padel sum na služkinjo. Našli so jo pri njenih starših v malem kraju blizu Budimpešte. Priznala je, da je ukradla uhane in jih prodala dvema juvelirjem, vsakemu enega. Plačala sta ji po 20 pengő uhan. Služkinjo so seveda zaprli, aretirana pa sta bila tudi oja juvelirja.

— Knjižničarka — tatica. Knjižničarka Ivana Halasz v Budimpešti je v daljšem času na-

ljubezen do bogate Grkinje Michaelides, kar je vodilo do simboličnega opajanja dveh najstarejših kultur: egipčanske in grške, pa se razšlo. Ločitev ni bila brez velikih osebnih žrtev, ko je bil ta, eden najboljših egipčanskih zdravnikov, premeščen v oddaljeni zapuščen Edfu. Tu pa je šele zaželela njegova kirurška znanost (6. pogl.) pri operaciji bogate Angležinje, kar je omogočilo dr. Ibrahimu studiranje in delovanje na Angleškem, za kar se je težko oddolžil ravno zaradi svojega protiangliškega nacionalnega nazora. Toda šel je v Evropo, da bi z izkušnjami pomagal svojemu narodu. Tu pa zbolil za jetiko in se hoče iti zdraviti v Švico (7. pogl.). Na poti tja pa zopet najde svojo prvo ljubezen Azizi kot — pariško eksotično barsko plesalko. Ljubezen do egipčanskega kmečkega dekleta ter do Egipta je enkrat zablesti v vsej svetlobi: Azizi se odpove svojemu življenju in z zdravnikom gre — ne v Švico — temveč v Egipt, kjer mu sladi kot žena in strežnica zadnje ure. Po njegovi smrti stopi — v samostan. Tako se zaključita izredno polnobarven in dokumentaren roman egipčanskega zdravnika in njegovih bojev za boljšo usodo svojega naroda, kateremu hoče biti resničen zdravnik v vseh pogledih. Človekoljubje, predvsem rodoljublje je eden glavnih motorjev njegovega zdravniškega delovanja, njegova ljubezen do Azizi-Angelja pa je srčna vsebina njegove življenjske usode. Ta zgodba srca in plemenita je na gosto prepletena z efektnimi in dramatično napetimi zgodbami iz zdravniške prakse odličnega kirurga, kar predstavlja nove zanimivosti, ki že same silijo v branje. Tako je roman v vsakem pogledu zanimiv, predvsem kot umetniško delo sodobnega pisatelja, ki pri Slovencih postaja že popularen.

Prevod Božidarja Borka je lep in gladek, motila me je le raba glagola »rabiti za kaj«, n. pr. »nekaž zaboroj mi je rabilo za mizo«, kar se večkrat ponavlja, pa se zdi mojemu ušesu zelo neslovensko. Roman ima 364 strani, id.

kradla v knjižnici razne knjige v skupni vrednosti več tisoč pengő. Pred sodiščem je svoje dejanje priznala in se zagovarjala, da je imela premajhno plačo. Obsojena je bila na osem mesecev ječe.

— 3000 let stari okostnjaki najdeni. Pri kopanju vodnjaka v bližini Epernaja so našli več okostnjakov in številne uporabne predmete. Ti okostnjaki so, kakor sodijo starinoslovci, stari okrog 3000 let.

— Smrtna obsodba nevarnega zločinca. Izredno sodišče na Dunaju je obsodilo nasilnega zločinca in nevarnega vlomilca, že večkrat predkaznovanega 23-letnega Egona Ostermeijera na smrt in je bila smrtina kazen takoj izvršena. Ostermeier je v mnogih primerih vdrl v stanovanja s pretezo, da je nameščenec plinarne ali kriminalni uradnik, in je z napetim samokresom v roki ropal denar in tudi obstrelil nasledujočega kriminalnega uradnika.

Ljubljana

1 Katehetsko društvo bo imelo v ponedeljek, dne 28. XII. 1942, svoj redni letni občni zbor ob 5 popoldne v društvenem prostoru v stolnem župnišču s sledečim sporedom: 1. volitve predsednika, 2. poročilo odbornikov, 3. slučajnosti! — Člani Katehetskega društva vabljati! — Odbor!

1 Tine Kos in France Mihelič razstavljata. V Orazmvi umetnosti trgovini v Pražakovi ulici imata svojo razstavo dva umetnika, tiha po svojih značajih prav tako, kakor se kažeza v svojih delih: kipar Tine Kos in slikar France Mihelič. Tine Kos je poznan kipar, ki stremi v svojem izražanju za nekakšno preprostostjo v obliki, s katero skuša poudariti monumentalnost giba. Tako si je Tine Kos, ki odlično obvlada plastično formo, ustvaril povsem svojstven slog, ki ga po svoji značilnosti uvršča med naše najodličnejše plastike. France Mihelič, doslej poznani kot upodobljevalec naše krajine, slovenskih običajev — žegnanj, pustov itd., se nam tokrat predstavlja kot portretist z deli, prav tako odličnimi v risbi in barvi, kakor ga poznamo po njegovem delu, polnem tihega nastojanja in zadržanih barvnih harmonij. Razstava obeh odličnih umetnikov je odprva od jutra do večera.

Dne 4. decembra se je v Padovi smrtno ponesrečil 23-letni cand. med. Franci Buh. Prepekljen je bil v Ljubljano, kjer bo pogreb v torek 15. t. m. ob pol 4 popoldne v žal. kapeli sv. Andreja, na pokopališču k Sv. Križu. Maša zadušnica bo brana v trnovski cerkvi v sredo 16. t. m. ob 7.

1 Večer izvirnih slovenskih klavirskih skladb za mladino bo v petek 18. t. m. ob 18 v mali filharmonični dvorani. Glasbena Matica je tokom letošnjega leta izdala in založila celo vrsto izvirnih mladinskih del za klavir in na tem večeru jih bodo izvajali deloma avtorji sami, deloma pa naši najboljši pianistični sodelavci. Namen večera je v prvotni izvedbi pokazati naša dela za mladino in nuditi staršem priliko, da po izvedbi izberejo dela, ki jih nameravajo podariti svojim mladim pianistom kot darilce za božič. Na večer opozarjamo. Vstop bo prost proti nakupu sporeda, ki bo od srede dalje v predprodaji v knjigarni Glasbene Matice.

1 Koncert v Operi. V petek 18. t. m. bo v Operi vokalni in instrumentalni koncert v korist Združenja gledaliških igralcev. Na koncertu bodo sodelovali: Ksenija Vidaličeva, baritonist Giuseppe Taddei in tenorist Giorgio Sembri. Na sporedu so sledeče točke: Smetana, »Prodaná nevesta«, uvertura; Cilea, »Arležanka«, tenorska arija; Leonecavallo, »Glumačji, prolog; Dvorak, »Rusalka«, sopranska arija; Musorgski, »Boris Godunov«, baritonska arija; Bagnoli, »Legenda«, romanca za bariton; Mascagni, »Priatelj Fric«, duet o češnjah; Mascagni, »Cavalleria rusticana«, medigra za orkester; Bizet, »Carmen«, tenorska arija; Rossini, »Seviljski brivci«, kavatina Figara; Puccini, »La Boheme«, tenorska in sopranska arija in duet; Bizet, »Carmen«, baritonska arija; Verdi, »Traviata«, duet iz II. dejanja; Dvorak, »Slovenski ples« št. 1. Koncert bo dirigiral Demetri Zebre.

1 Slavna gledališka igralka Helena Otecka in žel velike filmske trdnje »Brandt in sine g. Hugo Brandt sta osrednji osebi v odlični komediji »Firma«, ki jo bodo igrali Rokodelskega odra uprizarili v nedeljo 20. decembra ob pol 5 pop. Zaradi velikega povpraševanja cenjeno občinstvo opozarjamo na predprodajo vstopnic, ki bo na dan predstave od 10—12 in dve uri pred pričetkom v društveni pisarni, Petrkova 12/1, desno.

1 IV. simfonični koncert letošnje sezone bo dirigiral violinist Karel Rupel. Na sporedu so skladbe za godalni orkester, ki so jih napisali Corelli, Bach, Ostere, v drugem delu koncerta pa se bo izvajala znamenita Beethovnova Sedma simfonija. V Bachovem koncertu bo nastopila kot solistka violinistka Francka Ornik-Rojčeva. Vse podrobnosti sledi. Predprodaja je že v knjigarni Glasbene Matice.

1 Druga javna produkcija učencev Glasbene akademije in Srednje glasbene šole bo 16. t. m. ob 18 v mali filharmonični dvorani. Na sporedu so pevske in instrumentalne točke. Sporedi (obnem vstopnice) bodo naprodaj v Matici knjigarni od torka dalje (3 lire, dijaki 1 lir).

1 V postavitve spomina pok. inž. Zmago Ziemfelda so darovali njegovi stanovski tovariši v Ljubljani »Domu slepih« 260 lir. Iskrena hvala.

1 Mesto venca na grob gospe Karle Gorjan so darovali hišni stanovci 258 lir. Elizabetni konferenci pri sv. Jakobu. Bog plačaj!

1 Nedelja živahnih prireditelj. Lucijina nedelja 13. t. m. je bila nedelja raznih prireditev. Ljudje so kaj radi obiskovali razne kulturne in druge prireditve. Ljubitelji likovne umetnosti so na treh krajih lahko občudovali dela naših umetnikov. Nekatere razstave so bile kaj dobro obiskane. Kako globoko je postalo zanimanje za lepo knjigo, je pokazala knjižna razstava, ki jo je priredila Ljudska knjigarna v svoji knjigarni Pred škofijo. Že zgodaj dopoldne so prihajali ljudje, priprosti in tudi odličnejši, ter si ogledovali vse knjižne kakor tudi druge zanimivosti. In ves dan so se vrstili obiskovalci. Bilo jih je na sto in sto. Obe gledališči sta z zadovoljstvom sprejemali ljubitelje drame in opere. Naval je bil povsod velikanski. Vsi sedeži razprodani. Tudi k raznim kinopredstavam je občinstvo v večjih skupinah prihajalo. Prihodnja nedelja bo zadnja nedelja pred božičnimi prazniki, ki velja v trgovskoposlovnem svetu za »zlati nedeljo«.

1 V Ljubljani umrli od 4. do 10. decembra: Brumet Franc, 59 let, izločbeni aranžer, Vidovdanska c. 9; Florjancić Pavlina, roj. Praprotnik, 40 let, vdova pekova pomočnika, Vidovdanska cesta 9; Skamlič Rozalija, sestra Evstahija, 41 let, usmiljena sestra sv. Vinc. Pavel, Slomškova ulica 20; Zajc Franciška, 81 let, delavka, Šmartno ob Savi 32; Herman Viljemina, 46 let, služkinja, Vidovdanska c. 9; Prinčič Drago, 61 let,

Pot k Bogu

(Verske misli ob novem češčenju Marijinega Srca.)

»Kdor najde mene, najde življenje in prejme zveličanje od Gospoda« (Preg 8, 35).

Veliko ljubezen nam je izkazal učlovečni božji Sin, ker je dal samega sebe v odrešenje za vse ljudi. Iz hvalečnosti častimo to neskončno ljubezen. H konkretnim oblikam nagnjeno človeško umovanje in čustvovanje je našlo najlepši način za poveljčanje te božje ljubezni v češčenju božjega Srca Jezusovega. To Srce častimo po božje že samo po sebi, ker je v Odrašenikovi osebi neločljivo združeno z božjo naravo, a častimo ga tudi zato, ker nam je najlepši simbol ljubezni. Češčenje presvetega Srca se je v vsem katoliškem svetu tako zelo priljubilo, da stoji v ospredju vsega našega verskega življenja. Tudi pri nas Slovencih.

Kakšen pomen pa naj ima ob tem češčenju naša vdanost, ljubezen in hvaležnost do dobrotljivega Srca Marijinega? Tudi v poveljčanju brezmadežnega Srca božje Matere častimo ljubezen svojega Odrašenika, tisto ljubezen namreč, ki nam je naklonila nebesko Mater in Srednico milosti.

Ljubezen presvetega Srca nam je naklonila materinsko ljubezen božje Matere. Ko je rodila Odrašenika, vir našega duhovnega prerodenja, je postala duhovna mati vsega človeštva, druga Eva, ki nam je vrnila, kar je skupna telesna mati, prva Eva, svojim potomcem zaprila. Na Golgoti je v spravo za naše grehe darovala svojega Sina.

Delo Marijine materinske ljubezni pa s tem ni bilo zaključeno, temveč se še vedno nadaljuje in se bo vršilo do konca sveta. Milosti nam sicer iz lastne moči ne more nakloniti, to stori le Bog v svoji vsemoččnosti, toda pri podeljevanju lahko sodeluje. Odlično je namreč sodelovala pri zasluženju milosti, zato ji je Sin izročil visoko moč posredovalke in delilke milosti. Ker smo po Mariji stopili v organsko zvezo s Kristusom, zato tudi po njej prejemamo sadove njegovega odrešilnega dela, počelo in moč nadnaravnega življenja. Sama je bila polna milosti že od početka svojega življenja, prva je črpala pod križem iz neusahljivega vrelca milosti, ter sprejela kot vmesni člen med nami in Kristusom pravno nad zakladom božjih darov, zasluženih na križu za naše prerodenje in življenje. Marija je svojega Sina kot dar vsega človeštva v zaščeno za grehe žrtvovala Bogu, zato tudi po Mariji dobajajo sadovi žrtve vsemu človeštvu; kakor je Bog ljudem dal Odrašenika po Mariji, tako po njej deli Odrašenik sadove svojega neskončnega zasluženja.

Tvorni vzrok milosti je torej le Bog, Kristus kot človek je njen zaslužni vzrok, posredovalni vzrok pa Marija. Ker v Cerkev, Kristusovo skrivnostno telo, prehaja milost po Mariji, zato zasluži Marija je po vsej pravici naziv matere Kristusovega mističnega telesa.

Nad člani Kristusove Cerkve, torej bedi ljubezni polno Srce najboljši Matere, dviga padle, pomaga omahujočim, navdihuje zbežane, spodbuja malodušne, tolaži žalostne, za vse spet in spet trpi porodne bolečine, dokler se v nas ne upodobi Kristus (prim. Gal 4, 19).

uradnik protituberkulozne zveze, Čampova ul. 9; Stepec Ana, 64 let, poljska delavka, Vidovdanska c. 9; Lindner Gabrijela roj. Camernik, 50 let, drž. uradnica, Rožna dolina; Vidic Katarina, 56 let, služkinja, Streliška ulica 2; Draksler Ivan, 70 let, mizarski pomočnik, vpok. tob. tov. umobolnica, Studence št. 23; Plešnar Ivana, 84 let, služkinja, Japljeva ulica 2; Kovačič Anton, 80 let, uradnik piv. Union, orožen. stražmojster v pok. Gasilska c. 5; Turk Jakob, 79 let, rudar v p., Rožna ulica 29.

1 Posestne spremembe. V preteklem tednu je zemljiška knjiga med drugim zaznamovala dve večji kupni pogodbi. Kornelija Mergolitz roj. Ponikvar, posestnica v Ljubljani, Opekarska c. 26, je prodala ge. Albin Olupovi, posestnici v Ljubljani, Stari trg 1, nepremičnino vl. št. 100 k. o. Trnovsko predmestje (hiša št. 26 na Opekarski cesti z vrtom) za 170.000 lir. Magdalena Vallentseh roj. Poek, posestnica in vdova po odvetniku v Ljubljani, Subičeva 10, je podarila svoji mame hčerka Magdalena in Gerhildi, vsaki do polovice nepremičnino vl. št. 17 k. o. Ljubljana-mesto (hiša št. 14 na Starem trgu) v vrednosti 120.000 lir. Zanimiva je bila neka pravda. Posestnik, ki je zabredel v dolgove, je formalno dal prepisati svojo hišo na svojo ženo s kupno pogodbo. Nek ljubljanski trgovec je izpodbijal veljavnost te pogodbe in je pravdo tudi dobil. Zena je morala prevzeti v svojo plačilno obveznost trgovčevu terjatve v znesku okoli 9000 lir.

Naznanila

GLEDALIŠČE. Drama: Torek, 15. decembra ob 16.30: »Primer dr. Hirma«. Red. Torek, 16. decembra ob 16.30: »Gradbenik Solness«. Red. A. — Cetrtek, 17. decembra ob 16.30: »Oče«. Premiera. Red. premierski. — Petek, 18. decembra ob 15: »Večno mlada Saloma«. Izven Zelo znane cene od 10 lir navzdol.

Opera: Torek, 15. decembra ob 16: »Slepa miša«. Red. B. — Sreda, 16. decembra ob 16: »Thais«. Red. Sreda. — Cetrtek, 17. decembra ob 16: »Gaspardone«. Opera. Red. Cetrtek. — Petek, 18. decembra ob 17.30: »Vokalni in instrumentalni koncert v korist gledaliških igralcev«.

ROKODELSKI ODER. Nedelja, 20. decembra ob pol 5: »Firma«. Predprodaja vstopnic v nedeljo, od 10—12 in dve uri pred prestavo v društveni pisarni, Petrkova 12/1, desno.

RADIO. Torek, 15. decembra. 7.30 Lahka glasba — Napoved časa. Poročila v italijanski — 12.20 Plošče — 12.30 Poročila v slovenski — 12.45 Lahka glasba — 13 Napoved časa. Poročila v italijanski — 13.15 Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenski — 13.17 Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Silanec. Pisana glasba — 14 Poročila v italijanski — 14.15 Plošče — 14.25 Moderne pesmi vodi dirigent Zamo — 15 Poročila v slovenski — 17 Napoved časa. Poročila v italijanski — 17.10 Pet minut gospoda X — 17.15 Orkester vodi dirigent Gallino — 19.30 Poročila v slovenski — 19.45 Simfonična glasba — 20 Napoved časa. Poročila v italijanski — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenski — 20.45 Tipična glasba — 21 A. NICOTERA: Pogovor s Slovenci — 21.10 Koncert šramla Ljubljana — 21.40 Novi orkester vodi dirigent Fregza — 22.20 Koncert sopranistke Jojande Di Maria Petria — 22.45 Poročila v italijanski.

LEKARNI: Nočno službo imajo lekarnice: mr. Sužnik, Marijin trg 5, mr. Deu — Klanjšček, Gosposvet-ska c. 4 in mr. Bohinec, Cesta 20, okt. 31.

POIZVEDOVANJE. Krzen ovratnik, temen, je bil izgubljen v nedeljo popoldne, o mraku, od magistrala do Vidovdanske ceste. Pošten najditelj je naprošen, da ga proti nagradi prinese v trgovino Ševlji Kalan, pri trimostovju.

Iz Novega mesta

Kdor se mudi v Novem mestu, lahko opravi vsa naročila in dobi vsa pojasnila v zvezi z časopisi »Slovenec«, »Slovenski dom«, »Domoljub«, »Bogoljub«, »Slov. knjižnica« ter »Slovenčev koledar« v podružnici »Slovenca« v Novem mestu. Le če bodo naročniki redno plačevali naročnino, bodo list prejeli, sicer bo ustavljen. Tudi zastopniki imenovanih listov iz sosednih krajev lahko izročijo vse nabrani denar in napravijo potrebne obračune pri podružnici v Novem mestu.

»Slovenčev koledar« bo za mesto in za deželo!

Dežela, ki je izgubila svoje zaklade: Nizozemska brez kolonij

Življenje na Nizozemskem je danes isto, kakor je bilo v časih pred vojno. Prihod nemških čet in petdnevna vojna nista tega skoraj nič spremenila. Nihče se ne zveni za betonske bunkerje, ki so tu in tam postavljeni. Saj so jih že pred vojno tako omalovali, da so jih zidali brez strelskih lin. Zakaj pa potem so? »No — zakaj! Zato da naših vojakov ponoči ne bi zeblo!« K takemu naziranju je spadal tudi ves ostali vojaški aparat. Iz svojih otroških let (piše dopisnik »Neues Wiener Tagblatt«) se spominjam jako šegavega povelja nizozemske konjenice: »Klabastert op die Beester!« (Zlezite na živali). Le počemu se je Nizozemska s takimi povelji in takimi bunkerji sploh spuščala v boj? Zanašala se je na pomoč Anglije in še dandanašnji se oglasi kaka beseda o prevaranem zaupanju — a sicer ni videti tu ničesar o vojni.

Pošastne lopate trebušnatih mlinov na veter cefrajo s hitrimi udarci decembrsko meglo. Na prekopih so ostali čolni na svojih starih mesih. Pridvižni mostovi še zunaj cvilijo, kadar svoje roke nenadoma dvignejo v zrak. Vzdušni nasipov sanja romantični Amsterdam, ondi razmišlja mesto Leyden in trdno spi prejšnje prestolno mesto Haag. Trgi so zvrhani najrazličnejših rož. Celo pristanišča se niso nič spremenila. A kakšno je življenje in kakšna je bodočnost države, ki je izgubila vojno in vse svoje bogate kolonije, ki je živela v izobilju, ki si je nabirala bogastva v svojih skladiščih in si ni odrekla skoraj nobenega užitka? Je imela v oblasti vse največje letalske proge sveta in ki je nadzirala največje petrolejske koncerne; ki je imela izborni trgovski brodovje in je vsemu svetu delila najdragocenejše surovine? Ki je izvedla prava čuda v obvladavanju prirode in vode in je priklenila k verigam jezov in nasipov morskala tla? Ki je komaj z devetimi milijoni prebivalcev vladala imperiju v Vzhodni

Indiji in je dala tisočim krajem na zemlji svoj pečat?

Hude zadrege, globoke vrzeli

Vprašanje kolonij, ki je že pred vojno precej skrbelo državnike in ki so se pod čuječimi očmi Anglije, Amerike in Japonske ohranile kot država, ki je prišla na kant, se je razrešilo na jako bolesten način. Kolonije so izgubljene, bogastva so utonila in prekoceanski mostovi med tukajšnje in ono drugo Nizozemsko so se podrli. A izgubljena so tudi druga velika čezmorska tržišča, ki je od njih dobivala Nizozemska svoj kruh in mnogo živil in surovin. Iz dežele krav, jaje in sira, kjer so si z umetnimi sredstvi zgradili razkošno poljedelsko gospodarstvo, je morala nastati dežela, kjer si morajo veliko odreči, kar koli so si mogli prej Nizozemci vsak dan privoščiti. Vse to povzroča hude zadrege, ki narejajo globoke vrzeli po vsej deželi.

Z novimi razmerami pa je oživela čudovita romantika. Spet se vzijo ljudje s kočijami ko nikjer drugje po svetu. Tudi zaloge usnja so se skrile. A Nizozemec in Nizozemska ga ne pogrešata. Spet klopotajo pisane cikle po cestah, ko da se je čas za nekaj rodov povrnil v preteklost. Kako ti gre na smeh, ko opaziš pod hladno gubo debel, lesen čevlji! Kjer se da, tudi hladnih gub ni več, in ženska pokrivala so nadomestena z nekdanjimi avtami. Povsod po deželi jih opaziš in pa široke, mahadave hlače, modre in bele janke z rdečo pahovko, debele kučme in široka ženska krila z ličnim predpasnikom in modrim žvihtkom. Nemara se življenje že odvrača od tiste mednarodnosti, ki je deželo odvrnilo od lastne zemlje in jo napravilo odvisno od tujine?

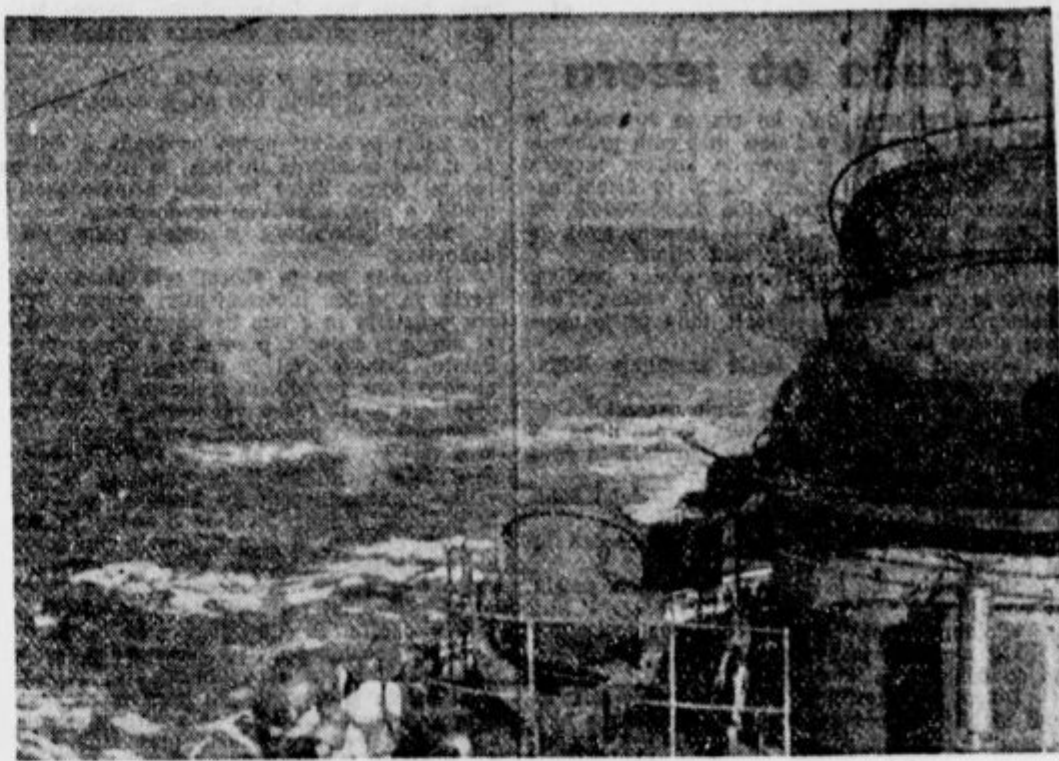
Iz pašnikov nastajajo njive

S samo romantiko pa se ljudstvo seveda ne bo nasitilo. Ali bo sploh moglo živeti brez kolonij in brez neizmernega čezmorskega bogastva? Če pogledaš na zelenjadne njive Nizozemske, ne izgubiš upanja in se sploh vprašaš, kako bi moglo biti ljudstvo v stiski! In potem še na tisoče kvadratnih metrov steklenih streh, ki se pod njimi tla potijo! Oči se ti kar leskečejo v razkošju samih harv. »Kar vidite tukajle,« mi je dejal neki Nizozemec, »je ena sama revščina, česar bi bilo prej vsakega Nizozemca sram.«

»Revščina,« sem si dejal in si ogledal do meter visoke krizanteme in dvajsetvetne vejice arhidej. Nizozemec je pač opazil mojo osuplost, ker je povzel: »Saj je prav, da je taka revščina, veste, ker bi bili z rožami od lakote pomrli. Cvetje ne bi mogli jesti in drugih stvari ne bi imeli zavosti, odkar ni več kolonij in ni kupčevanja z izvenevropskimi državami.«

S tem je ta človek načel poglavitne zadeve nizozemskega gospodarstva. Kako se bo mogla država preživljati brez kolonij, zavisna le od svojih tal? Ali bo prišlo do lakote, do večne krušne karte, do popolnega uničenja cvetnih njiv? S temi vprašanji sem obsul voditelja kmetov Nizozemske. Začudil se mi je in dejal:

»Le tisti zro v skrbeh v bodočnost, ki pra-

Oddelek italijanske mornarice v akciji proti sovražnim silam na Sredozemlju.

vijo, da devet milijonov ljudi ne bo moglo brez kolonij živeti na prostoru 33.000 kvadratnih kilometrov. Toda — kakšna pa je ta nizozemska zemlja. Vsa je pokrita z neizmernimi pašniki, z njivami samih rož in z luksuznim gospodarstvom, ki proizvaja skoraj vse le za izvoz. Kakih pravih kmetij na Nizozemskem ni bilo. Kmetki sinovi so po gozdovih Sumatre lovili opice in so na Javi trgali banane, namesto da bi izrabili domačo zemljo in skrbeli za preskrbo s kruhom.«

»Ali se more tozadevno kaj preurediti?«

»V poslednjih dveh letih,« je nadaljeval Nizozemec, »smo po nemškem zgledu že mnogo dosegli. Spremenili smo 100.000 hektarjev pašnikov v orno zemljo, kjer raste zdaj žito. Nadaljnji 75.000 ha pa še čaka te spremembe. Pridelovanje žita za kruh se je povečalo za 10 odstotkov. Nadaljno orno zemljo pridobivamo z osuševanjem Zaiderskega morja, in sicer smo iz površine 48.000 ha že izčrpali vodo, 4000 ha od teh smo že posejali. Ker bomo skrbili pridelovanje rož, bomo pridobili njive za zelenjavo, sočivje, krompir. Če se bo ves sedanji gospodarski načrt posrečil, potem bo Nizozemska imela zadosti svojega kruha in drugih živil in bo mogla še kaj pridelkov izvažati. Seveda je cvetlični nasadov precej manj, vendar se zmeraj toliko, da bo nizozemske cvetje lahko na prodaj v Nemčiji, na Švedskem, v Švici in na Ogrskem.«

In kaj pravijo Nizozemci k vsemu temu? Pač se zavedajo, da jim življenje ne bo postlano na rožicah ko doslej, vendar bodo polagoma zaupali v svojo zemljo in se sprijaznili z njenimi sadovi. Kaj bodo pa šele rekli, ko bodo vedeli, da jim peki pečejo kruh iz njih lastnega žita?

Kako pa je s trgovskimi tvrdkami? V mnogih so mize prazne in nameščenci ne vedo, kaj bi počeli. Mnogo se jih je s kovčgi odpravilo v vzhodne pokrajine, v zasedeno ozemlje Sovjetske Rusije, kjer si bodo ustanovili nove domove. Težko so se ločili od domovine, a kruh je kruh.

Nizozemska brez kolonij — huda usoda, vendar nobena nesreča!

Med naj sodobnejšimi in najresnejšimi slovenskimi publikacijami

so knjige založbe

»NAŠA POT«

Vsakemu izobražencu so neobhodno potrebne, ker mu odpirajo pravih pogledov v svet, zlasti na sodobne probleme življenja.

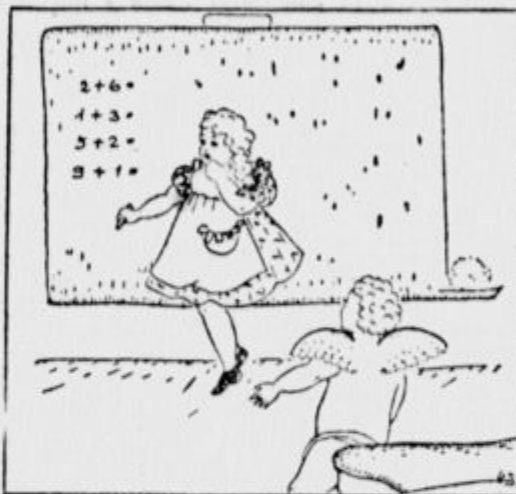
V Ljudski knjigarni dobite razne kolekcije knjig »Naša pot« po zmerni ceni.

Ne odlašajte, ampak takoj kupite knjige »Naša poti«

FANTEK V NEBESIH

TEKST IN SLIKANJE: DAGMAR KACER

43.

POTEM JE ANGELČEK LETEL V SOLO, DA JE VIDEL, KAJ JE S PRIJATELJICO BOZICO. TA ZOPET NI ZNALA, KAKOR PO NAVADI. HITRO JI JE POSEPETAL PRAVI ODGOVOR.

44.

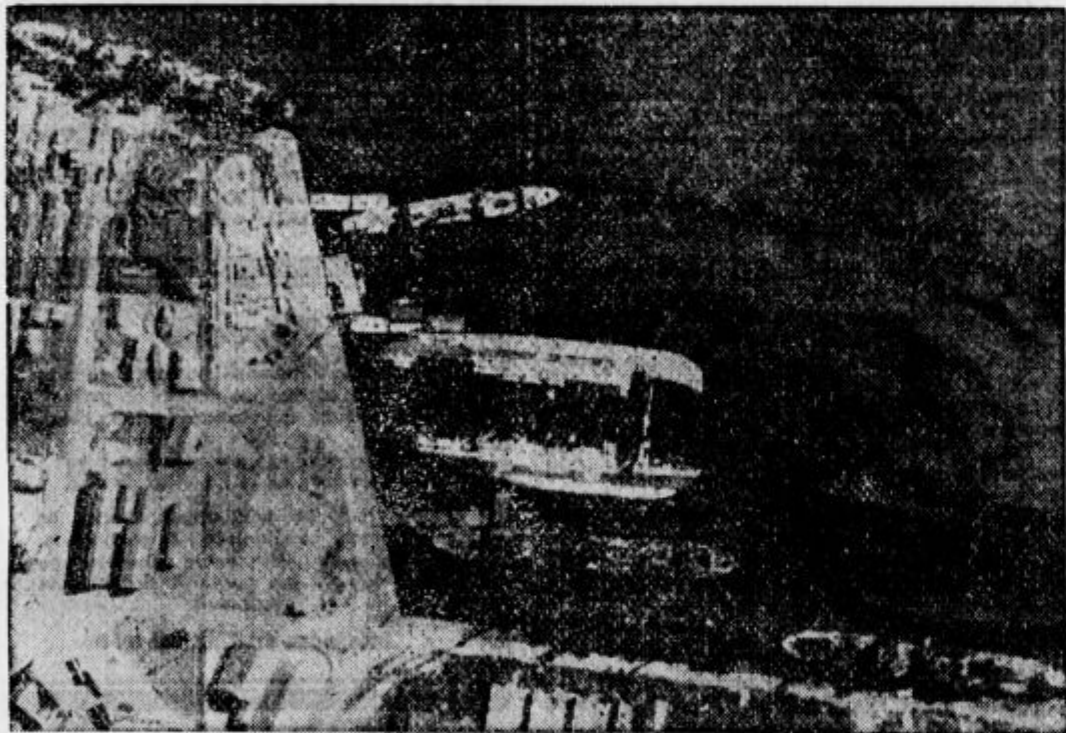
KOMAJ PA SE JE USEDLA, ŽE JE POKAZAL ČRNO GLAVO IZZA NASLANJAČA IN JI PRIGOVARJAL, NAJ SE IGRA S PUNČKO POD KLOPJO.

Najlepša knjiga letošnjega leta bo
»SLOVENEČEV KOLEDAR«
Nad 200 strani — velja samo 20 lir.

Dve važni novosti sta izšli danes

1. Gaspari: KOMEDIJE
Mladinske povesti z devetimi izvrnimi le-orezi O. Gasparija. 135 strani L 30—
2. Blaž Svetelj: Slovenska stenografija, I. del: Poslovno pismo. 130 strani L 30—
Ta, nova učna knjiga stenografije, je namenjena za vse vrste šol, kakor tudi za privatno uporabo.

Založba »Ljudske knjigarn«
v Ljubljani — Pred škofoj 5, Miklošičeva 5

Pristanišče Bougie po italijanskem bombardiranju: Dva velika parnika sta bila popolnoma razbita.

TOMAŽ POKLUKAR: BIELE ZVEZDICE

Še enkrat se je pognal Matevž. Smuči so šumele pod dolgem travniku, tu pa tam ga je švirknila vejica sadnega drevesa in že je stal pred želnimi vratmi. Tu je smel smuči ter šel naravnost proti velikemu križu, kjer je zmolil očenaz za vse žive in rajne po očetovi in materini strani. Na Majdo se ni spomnil. Potem je stopil pred dedov grob in zasadil bakljo v sneg. Lansko leto tega ni storil, med letom pa je veliko premišljeval o svojih prednikih. »Jaka Andraž,« je bral na kamnu. Na snegu je zacvrčalo nekaj vrelih kapljic z baklje. Tu počivajo roke, ki so nas zibale, roke, ki so sejeale in orale, oči, ki so bile 60 let uprte v zemljo in ki so se ozirale v nebo nad njo. Mi še vedno uživamo blagoslov njihovega dela. Bog jim daj večni mir, Bog blagoslovi mladike, ki so pogrnale na deblo Andraževih! Posebno Ančko, ki je že mati, pa Andrej, ki bo nočoj bral evangelij, pa Cirila, ki bo hodil po vaših stopinjah.

S težavo se je preril Matevž v cerkev. Bila je polna množ in fantov, žena in deklet; spredaj pred oltarjem so se gnetli otroci. Do malega vse je poznal, le za drobiž ne bi vedel povedati, h ka-

teremu ognjišču spada. Zdelo se mu je, da še ni bil nikjer drugje v cerkvi kakor tukaj pri Sv. Lovrencu. Na vseh oltarjih so gorele sveče, lestenec je blestel, tudi pri križevem potu so jih prižgali.

Po stari navadi je vzel organist na koro zvonček v roke in udaril dvanajstkrat. Prav počasi in svečeno je udarjal in ljudje v cerkvi so v mislih šli. Ko je udaril dvanajstič, so vsi vedeli in čutili, da se je približala svečana polnočna ura. Potem se je oglasila pesem, ki jo je slišal pri vsaki polnočnici, kar pomni:

»Polnoči bije,
en glas pa vpije:
Čujte pastirce,
kaj se godi!«

Ločil je glas Vorinove Pepce, ki je bil cvileč, med moškimi pa ni pogrešal orjaškega basa Cepužovega Korina, ki je tem bolj užival, čim nižje je mogel zajemati. Tukaj poje vsak po svoje in ljudje so zadovoljni, če gredo vsi glasovi lepo vstric in se ne prehitavajo. Kdo bi gledal na malenkosti, tem manj pa nočoj, ko pojo od srca.

Sploh je imel Matevž glede petja čisto svoje nazore: na mestnih koncertih je rad godrnjal in je slišal vsako pomankljivost, v romarski cerkvi nekoč pa so mu privrele solze v oči, ko je stal sredi kmetie in kmetov, jih videl, kako strmijo v čudežno podobo Matere božje in elišal, kako prepevajo o svojih nadlogah in prošnjah. Takrat mu je bilo čudno toplo pri srcu, hkrati pa nerodno, ker ni imel moči prikriti ganjenosti.

Preril se je do jaslje, da bi še enkrat videl drobne podobe: votlino v pečevju z božjo družinsko srečo v njej, pastirce, ovce, osla, vola in angela s svetlim napisom. Pa se je spet umaknil, zakaj sto in več oči je želelo gledati tja-kaj.

Po maši je dal smuči na ramena in se vzpenjal s svojci v hrib. Mati je hvalila pevce, Ciril pa novo suknjo, ki je toplo grela. To bo nosil Ciril tudi na dan svoje poroke, za vse velike praznike bodočih desetletij, za svatovščine in pogrebe. Nad Pohorjem se je nabralo nekaj oblakov, zadaj za Kozjakom so migljale svetle zvezde kakor da bi še vedno šepetale o skrivnostih svete noči. Pod nogami je škripalo, ljudje pa niso čutili mraza, zakaj pot je bila strma in dolga.

Doma je narezala mati suhih klobas in rženega kruha. Tudi Matevž je prinesel nekaj na mizo: potico, ki mu jo je dala Majda na pot. Kaj več o svoji izvoljenki ni pripovedoval. Sta se pa zato Andraž in žena tem dalje pogovarjala o dekletu, ki zna tako dobro mesti.

Obema se je zdela potica hudo dobra, toda presladka in preveč natrpana z dobrotami. Tudi Majda bi se jima zdela preveč lepa, preveč drobna in premlada, če bi jo spoznala.

Smuka na Klopnem vrhu

Na svetl dan so bili doma, na sv. Štefana pa je prišla Ančka z možem, ki bi rada pozdravila brata Matevža. Ze jutraj je zginal v gozdu, opoldne ga še ni bilo nazaj. Dan je bil strupeno mrzel. Na svojih lahkih smučeh je bil Matevž na Klopem vrhu in se razgledoval na vse štiri strani sveta. Posebno daleč ni videl, zakaj v dolinah je ležalo megleno morje. Tudi nebo je bilo zastrto, toda ne vedno. Če je posljalo sonce, so zažareli vrhovi v svoji srebrni svetlobi, če pa se je skril za oblake, se je posvetil Matevž svojemu treningu. Dirjal je križem krašem, zdaj navkreber, zdaj navzdol, po mehkeem pršiču v gozdu, po spihanih grebenih in po muhastem srenu na prisojnih pobočjih.

To je dobro vedel, da je sedaj tudi Janez neke na smučeh in da se pripravljata, da bi bil hitrejši od njega. Kadarkoli se ga je spomnil, je začel z daljšimi koraki in s krepkejšim odraivanjem s palicami. Burja, ki je vlekla iz gozdov protilečnim grebenom, ga ni motila. Čim bolj je besnela, tem silnejše se je poganjal. Včasih mu je zabrisala oblake suhega snega naravnost v obraz; Matevž se ni branil: samo oči je pripril in se smejal, kakor da gre za najgajivo igro med njim in med vetrom.

»Pihajte kolikor hočete, ugnali me ne boste!«

Naletel je na smučino, po kateri je sodil, da so ljudje neke blizu. Stopil je v gaz in letel kakor lastavica nad vodo, zakaj rad bi vedel, koga je zamikalo danes sem gori. Poganjal je za neznanci in jim sledil dobre pol ure. Potem jih je našel: družina mladih študentov se je stiskala pod košato smreko in bodla s smučskimi palicami zamrzlo surovo maslo; hudo lačni so bili in premraženi; pod smreko so si poiskali zavetja.

»Človek dragi, sam Bog te je dal, povej nam, kje je ta in ta kočica? so ga nagovorili, že ves dan hodimo, pa je ni in ni!«

»Tukaj je ni, fantje moji, eno uro ste hodili predaleč. Kdor vas je vodil, bi zaslužil odlikovanje! Če boste urni, vam jo pokažem.«

Krenili so nazaj. Matevž naprej, zgubljeni popotniki pa za njim. Na vso moč so se trudili, da bi se ga držali. Ta pa je jemal hude strmine naravnost in preko zametov pustil, da ga je neslo po zraku. Kadar so melele vejice v stezo in čakale, da bi ošvrknile popotnika, jim je nastavlil podleht, če pa ga je katera ošvrknila po ledenih ličih, je zatulil v veter. Študentje so se prevračali zadaj in klicali. Matevž je dirjal naprej in se spet vračal, zakaj Matevž je trenir.

»Naravnost tu gor se morate povzpeti, na grebnu boste zagledali kočico.«

A. Fogazzaro:

61

Palača ob jezeru

Ze takoj prve dni, ko sta se spoznala, je Edita začela govoriti o Palači in njenih prebivalcih. O Marini mu je govorila kolikor mogoče malo. Silla je takoj opazil, da je to delala namenoma. Sicer pa je tudi Edita dobro vedela, da je uganil pravi vzrok. Prav ta zavedni molk je bil kakor neka skrivna vez med njima.

Edita je prav rada sprejela očetov predlog. Odlila je v svojo sobo po plašč in klobuk. Tudi Steinegge se je odšel pripraviti, Silla pa je medtem gledal skozi okno.

»Gospod Silla,« je dejala smehljaje Edita. »Hočete ostati tu?«

Silla se je zdrnil in se naglo okrenil. Edita in Steinegge sta bila pripravljena za odhod. Edita je imela temno siv površnik in črno čepico s pajčolanom.

»Skoda je, da moramo iti dol,« je dejal Silla. »Bi radi hodili po obalah?«

Silla je pogledal nekoliko presenečen in ni odgovoril.

»Oprostite,« mu je dejala Edita; »nima smisla za poezijo.«

»Pojdimo torej,« je dejal Steinegge.

»Ni mogoče,« je končno odgovoril Silla Editi, ko so odhajali iz stanovanja.

Dolgo je razmišljal. Edita ni rekla nič in tudi ni bilo mogoče uganiti, kaj je mislila o njegovem zapovednem odgovoru, kajti bila je že na stopnicah, kjer pa je bilo precej temno.

Pravi užitek je bil priti s temnega in mrzlega stopnišča na svetlo cesto, ki je bila po vetrov-

nem dnevu čista kakor cilindar starega Steinegeja, ki je ponosno vzravnal korak ob hčerkinini levici.

Nenadoma pa je obstal in dejal:

»Veste, prijatelj, kdo mi je danes pisal? Don Inocenčij.«

Začel je iskati pismo po žepih, a Edita mu je skrivaj namignila in tedaj je izjavil, da ga je pozabil doma. Začel je tedaj pripovedovati prijatelju o njem z velikim navdušenjem.

»Zelo ljubezno,« je dejala Edita, »in zelo duhovito.«

Ponovila mu je skoraj celo pismo. Ni bilo prvič, da je don Inocenčij pisal svojemu nemškemu prijatelju in s tem ugodil skriti Editini želji, ki mu jo je zaupala, preden je z očetom zapustila Palačo. Pripovedoval je o žalostnih dogodkih iz njegove fare, o velikem trpljenju, ki so ga duše prenašale s križansko vdanostjo. S spoštovanjem je govoril o teh preprostih svojih faranih. Govoril je o veri kot človek, ki se je moral v svoji mladosti zelo boriti, da je ni zgubil in ki gleda z veliko prizanesljivostjo na tiste, ki so se borili in podlegli. Pripovedoval je o snegu in zimi, o močnem deževju, ki je poškodovalo cerkveno streho, o mlademu glasbeniku, ki je pred kratkim orgljal v njegovi cerkvi. Ljudem glasba ni bila všeč, on pa je še zdaj ves prevzet. Pripovedoval je, da delo v papirnicah hitro napreduje in da so delavci pri kopanju temeljev našli več prazgodovinskih posod, ki so obogatile njegovo zbirko. Poročal je, da je na pobojših gora in ob bregovih jezera že pomlad. Končal je s prijaznim vabilom, naj oba Steineggeja prideta prav kmalu za par dni k njemu na obisk.

Edita je ponovila skoraj dobesedno župnikovo pismo in je izpustila le majhen odlomek.

»Ne piše gospod župnik nič drugega?« je vprašal Silla Edito.

»Ne,« je namesto Edite odvrnil Steinegge.

»Kako to? Ne govori o Palači?«

»Da. A samo par besed.«

»Ne govori o poroki donne Marine?«

Steinegge ni mogel odgovoriti, ker je prav v tem trenutku pridrdrala mimo kočija. Silla se je okrenil in občudoval konja.

»Krasne živali,« je dejal Steinegge, »madžarske pasme. Bolj primerne so za ježo kot za voz.«

»Torej?« je ponovil Silla. »Ne govori o poroki?«

Steinegge ga je pogledal. Zdelo se mu je neverjetno, da more biti mladenič tako brezbrizen.

»Da, je odvrnil, »zdi se mi, da piše nekaj o tem.«

»Vaš oče hoče biti diplomat, gospodična.«

»Ne verjamem,« je odvrnila Edita. »Slabo bi opavil to nalogo, kajne očka? A vi, gospod Silla, kaj ste pa vi?«

»Hočete reči, da sem radovednež. Prav imate. A verjemite mi, da je ta radovednost popolnoma nedolžna.«

Izgovoril je te besede z ognjem, kakor da bi jim hotel dati več pomena, kakor so ga izražale. Tedaj je Steinegge palogoma popustil v svoji opreznosti.

»Zdi se,« je dejal, »da se stvari dobro razvijajo in da ne bodo več dolgo odlašali s poroko.«

»Čisto razumljivo. Ali ni bilo že vse dogovorjeno že pred šestimi meseci?«

»Res je, prijatelj. A take priprave so dolgotrajne. Zdjaj pa bo bržkone zadeva v najkrajšem času zaključena.«

»Me zelo veseli,« je mirno izjavil Silla.

Steinegge je odstranil zadnjo opreznost in dejal:

»Zdi se,« da bo poroka nocoj. Prebivalstvo pripravila velike proslave: godbo, umetne ognje. Govori se, da je hotel grof podariti Marini kot doto tri sto dvesto tisoč lir, ona pa je želela, da grof napravi daritveno pogodbo na grofa Nepa, ki naj bi bila podpisana na dan poroke. Grof Cezar se je dva dni počutil slabo, zdaj pa je zopet zdrav. V začetku tega meseca je bil grof Nepo teden dni v Palači. Služničad pripoveduje, da je zelo skopuški, župnik pa trdi, da to ni res, ker je njemu podaril sto lir za reveže.

Steinegge se je šalil s to velikodušnostjo, ki je prevzela dobrodušnega duhovnika. Silla pa mu je odločno ugovarjal, češ da se dobrih del ne sme meriti. Govoril je živahno. Vsa njegova zunanost je kazala veselje in brezskrbno razpoloženje. Edita pa je bila vedno bolj redkobesedna in resna. Prijela je očeta pod roko.

Polagoma je tudi Silla obmolnil. Domneval je, da je Edita pripisovala nek poseben pomen njegovi brezbriznosti glede Marinine poroke. Sreče mu je začelo močno utripati in neka nenavadna sladkost ga je prevzela. Nekdo ga je pozdravil, a tega ni opazil. Hodil je med množico, kakor da ne bi videl in ne slišal nikogar.

Večnilo se je že in zrak je postal hladnejši in vlažnejši. Edita je hotela, da bi se vrnil domov. Bala se je, da bi očetu vlaga škodovala. Steinegge se je smejal. Kdaj je že opazila, da bi se briga za vlogo? Sprehod po Korzu ga je zabaval. Edita ni več silila domov.

Ob začetku drevoreda je Steinegge dvignil obe roki kvišku in burno pozdravil nekega gospoda, ki je opazoval vrvež na sprehajališču.

Šport

Tesna zmaga Hermežanov

na turnirju namiznega tenisa s Korotanci

Ljubljana, 14. decembra.

Prognose za večerajšnji turnir namiznega tenisa so govorile v prid Hermesu. Hermežanom se pozna, da imajo ugodno priložnost za urjenje, ko jim je na razpolago vsak dan popoldne velika Mikličeva dvorana s tremi mizami za igranje namiznega tenisa. V zadnjem tednu je okrepil vrste Hermežanov še Poženel, ki je dosegel na turnirju za prvenstvo Ljubljane drugo mesto. Tako so igrali večeraj za Hermes igralci, ki so se plasirali pred tednom na drugo, tretje in četrto mesto (Poženel, Bogataj in Strojnik Roman). Proti tej trojici je nastopil Korotan v naslednji postavi: Bradeško (Ljubljanski prvak), Strojnik Aleš in Merala.

Potek turnirja je bil prav zanimiv in do zadnjega neodločen. Kot prvi par sta nastopila Poženel in Merala, ki sta končala 1:0 za Hermes (21:16, 21:18). Potem sta nastopila brata Strojnika in Alešu se je posrečilo, da je dosegel prvo točko za Korotan. Precej trda je bila borba med Bogatajem in Bradeškom: 11:21, 21:18, 18:21. Z zmago Bradeška je prešel Korotan v vodstvo z 2:1.

Nadaljnji potek dvoboja med Hermesom in Korotanom je bila tale:

Strojnik R.: Merala 21:13, 21:17, stanje točk 2:2; Poženel: Bradeško 20:22, 22:20, 18:21, stanje točk 3:2 za Korotan; Bogataj: Strojnik A. 21:19, 21:14, stanje točk 3:3; Strojnik R.: Bradeško 21:14, 13:21, 21:16, stanje točk 4:3 za Hermes; v naslednji igri med Bogatajem in Meralo je slednji zmagal (17:21, 21:19, 18:21) in tako je bilo po osmem srečanju stanje točk izenačeno 4:4.

Kot zadnja sta igrala Poženel (Hermes) in Strojnik Aleš (Korotan). To je bila posebno živahna borba, pri kateri je Poženel pokazal nekaj lepih in ostrih ofenzivnih akcij. Strojnik je bil očitno nerazpoložen; spustil je nekaj lahkih žog, po čemer sodimo, da je bil v slabi formi. Poženel je zmagal s 21:17 in 21:9 in tako odločili zanimivi dvoboj med Hermesom in Korotanom v prid prvemu z izidom 5:4. Obisk s strani gledalcev je bil zadovoljiv.

Torino dohitel Livorno

Genova premagala Livorno s 5:2.

Neuspeh Rome na domačih tleh.

11. kolo državnega nogometnega prvenstva je prineslo dolgo pričakovano spremembo na vrhu razpredelnice. Več tednov je sameval na vrhu Livorno s precejšnjim naskokom točk; računali smo s tem, da ne bo dolgo tako, je pa za Livorno vsekakor lep uspeh, da je zdržal na častnem mestu vse do 11. kola. Večeraj pa je doživel Livorno svoj drugi letošnji neuspeh, njegov tekmeč Torino pa si je opomogel za točki, ki jih je dobil na lastnem igrišču na tekmi z Ligurio. Livorno je gostoval v Genovi, kjer je moral kloniti z občutno razliko 5:2.

Od zanimivejših tekem omenjamo še ono v Rimu med Romo in Ambrosiano. Zdi se, da v enajstotici Rome letos ni one udarnosti in povezanosti, s katero se je odlikovala preteklo sezono in ki jo je privedla do državnega prvenstva. V vrstah Rome letos škripa; večeraj je izgubila proti Ambrosiani z 1:3 in v razpredelnici se nahaja komaj na čelu druge polovice z 10 točkami.

16 moštev prvega razreda je odigralo večeraj osem tekem z naslednjimi izidi:

Torino: Torino—Liguria 3:1
Benetke: Venezia—Atalanta 1:1
Milan: Milano—Lazio 4:1
Vicenza: Bologna—Vicenza 1:0
Firenze: Fiorentina—Bari 1:0
Rim: Ambrosiana—Roma 3:1
Genova: Genova—Livorno 5:2
Trieste: Triestina—Juventus 1:1

Vrstni red in točke: Torino in Livorno po 16 točk, Genova in Juventus po 13, Bologna, Ambrosiana, Milano, Fiorentina in Lazio po 12, Roma in Atalanta po 10, Bari, 9, Liguria in Triestina po 8, Venezia 6, Vicenza 5, Roma in Liguria morata odigrati še eno tekmo.

Izidi državnega nogometnega prvenstva v B razredu: Pescara: Savona 1:1, Pisa: Cremonese 2:1, Pro Patria: Udinese 3:1, Novara: Siena 5:1, Modena: Fanfulla 6:2, Brescia: Matre 2:2, Anconitana: Padova 5:0, Spezia: Napoli 2:1, Palermo in Alessandria nista igrala. Vrstni red in točke: Padova in Brescia po 13 točk, Modena in Napoli po 12, Alessandria, Cremonese in Novara po 10, Fanfulla in Mater po 9, Palermo, Juvex, Pescara in Udinese po 8, Siena in Savona po 7.

Šport v kratkem

Igralci hokeja na ledu iz Davosa, ki gostujejo te dni na Švedskem, so zmagali v nedeljo v Stockholmu z izidom 5:2.

»Če boste vpili, vas še enkrat poljubim,« je rekel, »zakaj postrežnico sem poslal po druge znamenke na glavno pošto.«

»Pustite me, da odidem,« je soplja.

Prvič je to pot videl strah v njenih očeh in tedaj se je zbudilo v njem ono blazno zmagovalje, opojnost moči, kakršno je čutil v rdečih dnevih svojega perverzega življenja.

»Se bojite?« se je mrmrajoče kakor šalil.

»Zdaj se bojite, kajne? Veste, če boste kričali, vas spet poljubim.«

»Za Boga, dajte, naj odidem!« je srdito siknila.

Čutil je, kako se v njegovih rokah trese, in nakrat jo je smeje se izpustil, nakar se je drhteč po vsem telesu zgrudila na stolicu ob pisalni mizi. »Zdaj mi pa poveste, kdo vas je poslal sem,« je nadaljeval ostro, »in zakaj ste prišli. Nikdar nisem kaj o vas sumil. Mislim sem, da ste poštno dekle, eno takšnih, kakršna se srečujejo v Angliji, hoteč rajši delati kot poročiti se. In ves ta čas ste vohunili, zvita prevečjanka!«

Gospodična se je podila po glavi najrazličnejše misli. V petih minutah bi se moral vrniti Fischer, o katerem je upala, da jo s svojo spretnostjo rad reši iz mučnega in nevarnega položaja. Bila je v neznanem strahu. Tega človeka je poznala bolj, kakor si je mogla misliti, znana ji je bila njegova zahrbtnost in popolna brezobzirnost. Vedela je, da bi ga nič ne zaustavilo, ker ni imel nikakega smisla za čast ali kaj dobrega.

Uganiti je moral njene misli, zakaj približal se ji je in se sklonil k njej.

»Ne bojte se, draga prijateljica,« ji je rekel in se tiho nasmehnil, »nič drugega ne boste na-

Vrhovna instanca

Kmet: »Kdo vama je pa dovolil hoditi po mojem travniku in uničevati travo?«
Mož: »Žena.«

Rokoborba v Kopenhagenu. Rokoborci Danske in Švedske so merili v soboto in nedeljo svoje moči v danski prestolnici. Zmagali so Švedi z izidom 5:2.

V nogometnem prvenstvu Zagreba je bilo v nedeljo največ zanimanja za srečanje med Gradjskim in Haškom. Zmagal je Gradjski s 5:2.

O Romi, bivšem italijanskem nogometnem prvaku, čitamo, da je dobila novega trenerja. Doslej je uril reprezentativno enajstotico Rima znameniti madžarski trener Schaffer, ki pa se bo preselil v Monakovo. Na njegovo mesto so angažirali madžarskega trenerja Kertesza.

Nemško vojaško moštvo je nastopilo v Rimu na nogometni tekmi proti tamkajšnji Albi. V prvem času so vodili Italijani že s 3:1, pozneje pa se je Nemcem posrečilo zmanjšati razliko in izid je bil 4:3 v korist enajstotici Albe.

Tudi Italijani bodo začeli igrati rokomet. Kakor znano, je v Italiji zelo popularen nogomet, veliko pristašev pa imata tudi košarka in rugby. V zadnjem času pa so se začeli v Italiji zanimati za rokomet, znano igro atletov, katero je vpeljal v Nemčiji Karl Schelenz. V Paviji so že ustanovili odbor, ki bo organiziral priprave za popularizacijo rokometu.

To zimo bodo priredili na Finskem več smučarskih tekem. Vodstvo treninga so zaupali Veliju Sarinenu.

Skojple bo dobilo moderne športne naprave. Iz Sofije poročajo, da je odobrilo bolgarsko prometno ministrstvo podporo 2.500.000 levov za gradnjo reprezentativnega športnega igrišča v Skoplju.

Športniki, ali že veste...

... da je moral zapustiti priključeni dunajski nogometaš Franc Binder, ki je bil večkrat vodja

napada nemške reprezentance, aktivno športno udejstvovanje? Zaradi srčne napake Binder ne bo mogel več nastopati, pač pa se bo posvetil trenerskem poklicu. Trenutno je v vojaški šoli za športne učitelje in obiskuje tečaj, ki ga vodi znani maratonski prvak Tuscheck.

Mali oglasi

Trgovskega slugo

za takoj išče trgovina s kolonialnim in specerijskim blagom. Biti mora mlad, spreten in kot predpogoj: pošten. Predstaviti se v sredo, dne 16. t. m. med 14—15. uro pri Julio Meini, podružnica Vodnikov trg št. 4.

Dva zavitka z imenom

»Camernik Mara« sem našel v nedeljo popoldne v bližini glavnega kolodvora. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6995.

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja in sozolja, ki smo jih prejeli ob prerani izgubi našega nepozabnega sina, brata

Marijana Gela

kakor tudi za poklonjeno cvetje, se tem potom najtopleje zahvaljujemo. Prav tako se najiskrenjeje zahvaljujemo vsem, ki ste ga spemili na njegovi zadnji poti.

Zalujoča družina Gela

Skrivnost skrivljene sveče

Roman

»Gospoda T. Ks. Mereditha ne poznam,« je mirno odgovorila gospodična, »in nisem prav nič v zvezi s policijo.«

»Kljub temu,« je nadaljeval, »se mi zdi, da nimate pred njo strahu, in zato kar nič ne mislim, da bi vas izročil v roke pravice. Bomo videli!« In je stisnil ustnice in premišljeval.

Gospodična je na pol sedela na pol stala in ga gledala, ne da bi kazala kakšno bojazan, čeprav ji je začelo srce burneje utripati. Tri mesece je opravljala svoje delo, kar je zahtevalo večje premagovanja, kakor si je upala priznati. Zdaj je bil napočil veliki trenutek, a ji je spodletelo. Prav zaradi tega jo je obhajala slabost in ji je bilo, da bi zbesnela. Ni se bala, da bi jo aretirali in obsodili, obupana je bila ziaradi neuspeha in ker je bila tako brez moči pred tem človekom.

»Ako bi vas dal aretirati, bi seveda prišlo vaše ime v vse liste,« ji je razlagal, »in verjetno bi vse nedeljske ilustracije prinesle vašo fotografijo.« Je dostavil in čakal, kako bodo njegove besede vplivale.

»Nič se ne bojim,« je smeje se rekla.

»Zdi se mi, da ne,« je odvrnil in krenil mimo nje k oknu. Ko je bil ob njej, se je obrnil, jo zgrabil in stisnil z rokami k sebi. Preden se je mogla zavedeti, kaj namerava, se je nenadna sklonil k njej in jo poljubil na usta.

Za Ljudsko tiskarno v Ljubljani: Jože Kramarič

Izdajatelj: Inž. Jože Sodja

Urednik: Viktor Centič